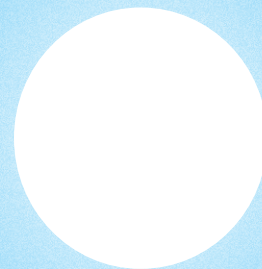

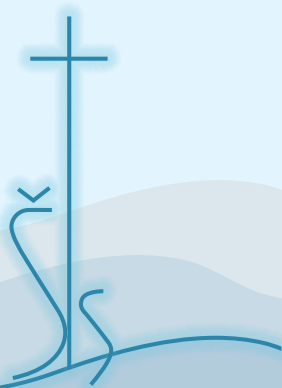
God. 2024./LIV.

Br. 1/212

ODJECI

iz života Provincije Presvetog Srca Isusova
Školskih sestara franjevnaka – Split, Lovret

ODJECI

iz života Provincije Presvetog Srca Isusova
Školskih sestara franjevnika – Split, Lovret

God. 2024./LIV.

Br. 1/212

Sadržaj

Riječ uredništva.....	3
Riječ provincijske predstojnice	5
IZ GENERALATA	
Korizma 2024.....	6
IZ PROVINCIJALATA	
Seminar o zavjetima.....	8
Obavijest o proslavi 50 godina Misije.....	10
Obavijest o proslavi redovničkih jubileja u 2024. godini.....	11
Obavijesti	12
ZBIVANJA I OSVRTI	
Njegove nas rane iscijeliše	13
Obilježavanje Dana bolesnika na Lovretu	14
Suodgovorne za nova duhovna zvanja	15
Molitva – hrana duše.....	16
Korizma – vrijeme milosti	17
Gdje ti je blago, ondje će ti biti i srce (Mt 6,21).....	19
Razlučivanje Božje volje.....	20
Žena pod križem	21
Susret na zdencu.....	22

Seminar trajne formacije	23
Život i djelovanje Školskih sestara franjevnica u samostanima Franjevnica konventualaca	25

JEKA IZ AFRIKE

Rasti u povjerenju	27
Obilježavanje prisutnosti sestara u Župi Mater Dei	27
Sestre i narod Bashi	28
Sestrinski život u zajednici	29
Proslava Dana posvećenog života u Bukavuu	30
Susret redovnika i redovnica u Ngubi	31
Redovnička zrelost	32
Jedno u Kristu	34

USKRSNE ČESTITKE

Uskrsne čestitke	36
------------------------	----

NAŠI POKOJNICI

S. M. Genoveva Milanović	42
Sestre naše Družbe	44
Rodbina sestara	44
Zahvale	44

PRILOZI

Nije dobro da je čovjek sam	47
Posvećeni život – svjedočanstvo Kristova mira	49

Riječ uredništva

Korizmeni hod, istinski proživljen, produbljuje nam spoznaju vlastite krhkosti, nemoći i grešnosti, oživljujući u nama iskonsku čežnju za spasenjem. Priprava je to srca za primanje neshvatljive milosti otkupljenja darovanog neizmjernom Božjom Ljubavlju, koja nam izbrisa zadužnicu pribivši je na križ (usp. Kol 2,14). U ozračju slavlja otajstva spasenja predajemo vam novi broj našeg provincijskog glasila.

Ove godine slavimo polustoljetnu prisutnost naše zajednice u Misiji u DR Kongo. Raspored slavlja u Domovini donosimo u vijestima iz Provincijalata, a u *Jeci iz Afrike* čitamo o događanjima kojima su sestre započele obilježavanje ove značajne obljetnice. Tu su i osvrti na susrete, korizmene duhovne obnove i ostala značajnija zbivanja iz Provincije. Dok slavimo pobjedu Života nad smrću, ne zaboravljamo moliti za drage pokojne, vjerujući da ih je Gospodin po svom milosrđu učinio dionicima vječne gozbe Jaganjčeve.

Sa željom da nam slavlje najdubljih otajstava vjere obnovi radost spašenika i rasplamsa žar služenja, ako je koji zapretan ostao, želimo vam sretan i blagoslovljen Uskrs!

Vaše sestre iz Uredništva

Riječ provincijske predstojnice

Isusov križ stupa na mjesto svih drugih bogoštovnih čina kao jedina prava proslava Uskrsa.
(Joseph Ratzinger)

Drage sestre!

Iza nas je još jedno razdoblje korizmenog hoda. Nakon jačanja vlastite volje, preispitivanja povjerenja i ulazaka u višeslojnu dubinu, ostao nam je vlastiti *izlazak* i tišina Velike subote. Završilo je vrijeme u kojem smo intenzivnije promatrale svoju nutrinu. Ostaje samo pogled na križ, početak i kraj svakog razmatranja.

U svježini proljetne Velike subote osvrćemo se na prijedeni put i počinjemo preispitivati što smo postigli. Preobrazba patnje u pobjedu prisutna je svakodnevno u našim životima. Ne treba tražiti krivce u bolestima, manjku dostojanstva na radnom mjestu, problemima u vlastitim obiteljima. Jasno nam je da svaku postaju križnog puta živimo u svojim zajednicama. Patnja uvijek dolazi nepozvana i uvijek je želimo izbjeći. Ali ako se prihvati i proživi sva njezina gorčina, ona mijenja onoga koji ju je prihvatio. To je rješenje koje na kraju pretvara križ u pobjedu.

Radom na sebi i težnjom za nadnaravnim, život u sestrinskoj zajednici postaje mjesto susreta u kojem se svakodnevno odvija otajstvo Uskrsa i ozbiljuje uskrsna nada. Tada među nama prebiva mir koji Krist daje učenicima, nama i po nama onima kojima smo poslani.

Redovničko svjedočenje izloženo je brojnim izazovima koji postaju sve veći i teži. Ljudi od nas traže razgovor, utjehu, blagost, razumijevanje. Za sve to potreban je unutarnji *mir* koji ne možemo postići bez proživljene patnje. Mir može zračiti samo iz nekoga tko je svladao svoje nagone, potrebe, neuredne želje. Zato je potrebno prihvatiti svaku postaju vlastitog križnog puta i proživjeti je do kraja. Providnost koja sve vidi, neka nas prati na našem putu i dovede patnju i muku kroz koje nam je proći k božanskom cilju.

Življenje sestrinskih odnosa prostor je našeg svakodnevnog rasta i preispitivanja. Svaka sestra darovano nam je sredstvo posvećenja na našem životnom putu. Rad na izgradnji povjerenja, prihvaćanje različitosti i nesuglasica put je našeg vlastitog *izlaska*. Ako želimo živjeti u miru i slozi samo s onima koji nam trenutno odgovaraju, nećemo postići trajni i čvrsti mir. Radom na sebi i težnjom za nadnaravnim, život u sestrinskoj zajednici postaje mjesto susreta u kojem se svakodnevno odvija otajstvo Uskrsa i ozbiljuje uskrsna nada. Tada među nama prebiva mir koji Krist daje učenicima, nama i po nama onima kojima smo poslani.

U dubokoj vjeri da nam Providnost šalje na put upravo ono što trebamo proživjeti i riješiti, drage sestre, želim sretan i blagoslovljen Uskrs!

s. Lidija Bernardica Matijević

IZ GENERALATA

Prot. n. 349c/2024.

Korizma 2024.

Svim sestrama Družbe!

Drage sestre!

Korizma je prilika za razmišljanje o središtu naše vjere i našega života, o Božjoj ljubavi i našoj ljubavi prema Bogu i bližnjemu. U snazi Božje riječi i sakramenata možemo obnoviti put osobne i zajedničke vjere obilježen molitvom, šutnjom i postom te uzajamnim prihvaćanjem, opraštanjem, sebedarjem i poštovanjem — sve to u svjetlu uskrsnog otajstva.

Božja nam riječ u vrijeme korizme, osobito u korizmenim nedjeljama, postupno otkriva otajstvo spasenja, otajstvo Boga i njegove ljubavi. Bog doista želi da čovjek okusi ljepotu zajedništva s Njim. Radi toga s njim „bije“ duhovni boj, vjeruje mu i prati ga. Kad čovjek sagriješi, Bog mu pristupa i spašava ga, sklapa s njim savez i stalno ga obnavlja, uočava krhkost povezanosti između sebe i čovjeka i učvršćuje je raznim znakovima. Utjelovljenjem on konkretnije ulazi u duhovnu borbu čovječanstva, zapravo je vodi za svoga zemaljskog života i dovršava je u uskrsnom otajstvu. Ali uvijek ostaje ono što jest: Bog - Ljubav. Jer „Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni“ (Iv 3,16).

U ovom korizmenom vremenu, usred užurbane svakodnevice, zaustavimo svoj korak kako bismo se mogle susresti same sa sobom, vlastitom ranjivošću i grešnošću, te je ponizno priznati sebi, bližnjem i Bogu. Poniznost je znak naše svijesti o vlastitoj krhkosti i potrebe za Božjom milošću. S njom uvijek riskiramo, ali ona otvara prostor za velike stvari. Postavši čovjekom, Isus Krist se ponizio, zato ga je Bog preuzvisio (usp. Fil 2,7-9). Na isti se način snagom poniznosti sveti Franjo mogao odreći svega, a onda je istom poniznošću mogao tražiti ono što mu je bilo potrebno za život. I naša utemeljiteljica, M. Margarita Pucher, u poniznosti svoga srca, iz samilosti prema siromašnoj i napuštenoj djeci, mogla je napustiti sigurnost svoje već uređene redovničke ustanove, krenuti novim i nesigurnim putem i preuzeti žrtvu osnivanja nove redovničke Družbe.

U tom stavu poniznosti, koji nas „razoružava“, moguće je praštanje i pomirenje sa samim sobom, s bližnjima i s Bogom. Oprostiti znači ostaviti ono što me u prošlosti povrijedilo, ostaviti to u vremenu i mjestu kada i gdje se dogodilo i krenuti dalje. Treba se znati odreći svoga prava i svoje pravednosti i stupiti u odnos sa samim sobom, s Bogom i s osobom koja me povrijedila, saslušati je i izreći ono što proživljavam. Nije lako, ali bez opraštanja nema spasa ni istinske slobode. Jean Monbourquette u knjizi *Kako oprostiti* predstavlja put oprosta: odustati od osvete, priznati da sam povrijeđena i o tome s nekim razgovarati, jasno definirati što sam izgubila (dobar glas...) i nakon toga „tugovati“, prihvatiti mogući

bijes i želju za osvetom, ali se ne ponašati u skladu s njima; oprostiti sama sebi i početi razumijevati osobu koja me je povrijedila; prepoznati sebe kao onu koja je vrijedna oprosta i kojoj je već oprašteno te se otvoriti milosti oprosta; odlučiti obnoviti narušeni odnos ili ga mirno i slobodno prekinuti. Na kraju autor također preporuča da darovano i primljeno opraštenje proslavim.

Krenimo, sestre, putem pomirenja i opraštanja, makar on i ne bio lak. Ostavimo prošla iskustva u prošlosti i otvorimo se novostima sadašnjosti i budućnosti. Na ovom putu nismo same; s nama hodi Isus, mnoštvo svetaca, naše sestre koje su nam prethodile i mnogi ljudi dobre volje.

Poniznost i opraštanje otvaraju nas novom životu koji se ostvaruje prihvaćanjem križa s ljubavlju i nadom spasenja (usp. Zaključni dokument Vrhovnog kapitula 2023., br. 15). Dok u korizmi molimo i razmatramo križni put, upravimo svoj pogled u Krista koji je za nas prihvatio muku, križ i smrt, koji je iz groba uskrsnuo na novi život. Za sv. Franju, čovjeka punog Boga, najvažnije je bilo vršiti volju Božju. Slušajući Božju riječ spoznao je da se mora suobličiti Kristu u patnjama i bolima muke kao što ga je nasljedovao u djelima njegova života. Tako se prije 800 godina na brdu La Verna u molitvi i postu sjedinio s mukom Raspetoga i primio njegove rane. Istinska Kristova ljubav preobrazila je ljubitelja u Ljubljenoga (usp. 1Bon XIII, 2 i 5). Neka i naša molitva postane jedinstvo s Bogom i neka u nama potiče sve žarču želju za Njim (usp. Konstitucije, čl. 23).

Krštenjem smo s Kristom suokopane u smrt da bismo s njime uskrsnule na novi život (usp. Rim 6,4). Redovničkim smo zavjetima još dublje ušle u to otajstvo. Pozvane smo slijediti Krista, suobličiti mu se poput sv. Franje i nastaviti njegovo poslanje u svijetu (usp. Konstitucije, čl. 48). Nije uvijek lako, potrebna je žrtva.

Poput Majke Margarite, hrabro krenimo putem dobra, oslonimo se na Kristovo obećanje da će uvijek biti s nama i sve što dolazi s pouzdanjem povjerimo Presvetom Srcu Isusovu. „Otvorene njegovom svetom djelovanju neka se naše nasljedovanje Krista događa u zajedništvu sa sestrama i najpotrebnijima, a naši samostani neka postanu oaze duhovnosti, zajedničke molitve i sestrinske ljubavi“ (Zaključni dokument Vrhovnog kapitula 2023., Zaključak).

Svima želim duhovno bogato vrijeme korizme, život u poniznosti, praštanju i Kristovom razumijevanju patnje i križa.

s. M. Veronika Verbič, *vrhovna predstojnica*

IZ PROVINCIJALATA

Br. 276/2023.

Split, 20. prosinca 2023.

Svim sestrama Provincije

Predmet: Seminar o zavjetima

Drage sestre!

Provincijskim planom za godinu 2023./2024. predviđeno je održavanje Seminara o zavjetima.

Osobni rad na sebi u vjerodostojnosti i istini oblikuje redovnicu koju će bližnji prepoznati kao znak posvećenosti Bogu. Življenje redovničkih zavjeta treba shvatiti kao dragocjeni dar koji zauzima posebno mjesto u našem životu. Trajni redovnički odgoj obnavlja nam obećanja, podsjeća nas na prvi poziv, osvježava mladenački zanos te tako učvršćuje naš odnos s Gospodinom. Kako bismo što spremnije odgovorile na ljubav koja sve pokriva i sve vjeruje, svemu se nada i sve podnosi (1 Kor 13,7) pomoći će nam sudjelovanje na Seminaru o zavjetima.

Dvodnevni seminar predvoditi će fra Bojan Rizvan OFM. Neka svaka sestra izabere jedan termin. Sudjelovanje na seminaru uključuje obveznu prijavu predstojnici zajednice u kojoj seseminar održava.

Split, 8. siječnja (ponedjeljak prijepodne i poslijepodne)

9. siječnja (utorak prijepodne i poslijepodne)

Zadar, 15. siječnja (ponedjeljak poslije podne)

16. siječnja (utorak prije podne i poslijepodne)

17. siječnja (srijeda prijepodne)

Zagreb, 22. siječnja (ponedjeljak prijepodne i poslijepodne)

23. siječnja (utorak prijepodne i poslijepodne)

Zadar, 4. veljače (nedjelja poslijepodne)

5. veljače (ponedjeljak prijepodne i poslijepodne)

6. veljače (utorak prijepodne)

Split, 4. ožujka (ponedjeljak prijepodne i poslijepodne)
5. ožujka (utorak prijepodne i poslijepodne)

Zagreb, 14. ožujka (četvrtak poslijepodne)
15. ožujka (petak prijepodne i poslijepodne)
16. ožujka (subota prijepodne)

U nadi i radosti sestrinskog zajedništva srdačno vas pozdravljam i želim mir i dobro.

s. Lidija Bernardica Matijević,
provincijska predstojnica

Br. 30/2024

Split, 7. ožujka 2024.

Svim sestrama Provincije

Predmet: Obavijest o proslavi 50 godina Misije

*Uvijek je milosrdan i u zajam daje, na njegovu je potomstvu blagoslov.
(Ps 37,26)*

Drage sestre!

S pouzdanjem u vodstvo Duha Svetoga, naše su sestre davne 1974. godine dobile snagu i odvažile se prihvatiti poziv za evangelizaciju te se uputile u daleke krajeve afričkoga kontinenta. U molitvenoj povezanosti sa sestrama u Domovini, dijelile su svakodnevicu s narodom kojemu su poslone. Pružajući afričkom narodu kršćanski oslonac, naša je Provincija izgrađivala tijelo Crkve. Nakon 50 godina život u Misiji promijenio je svoj izgled. Nova duhovna zvanja obogaćenje su i radost za cijelu Crkvu.

Središnja proslava 50 godina Misije započet će svečanim liturgijskim slavljem na Lovretu, 5. listopada 2024. godine s početkom u 10.30 sati.

Ovaj jubilej proslavit ćemo u zajedništvu i zahvalnosti s dobročiniteljima koji su dugogodišnji pratitelji života i rada naše Misije. Osim u provincijskom središtu na Lovretu, slavlja će se održati i u drugim zajednicama:

Imotski, 7. travnja 2024.

Zadar, 18. svibnja 2024.

Zagreb, 25. svibnja 2024.

Sestrinski vas pozdravljam dijeleći radost slavlja te želim mir i dobro!

s. Lidija Bernardica Matijević,
provincijska predstojnica

Br. 31/2024

Split, 7. ožujka 2024.

Svim sestrama Provincije

Predmet: Obavijest o proslavi redovničkih jubileja u 2024. godini

Drage sestre!

Svečanim obilježavanjem obljetnica redovničkog života obnavljamo sjećanja na dane kada smo Bogu darovale svoja obećanja. Živeći posvećenim životom, bližnjima trebamo donositi mir i odsjaj vječnoga svjetla. Zajedničkim slavljem i prigodnim susretima želimo obnoviti osobni i zajednički duhovni život, kako bismo mogle dati dostojanstvo dosadašnjem redovničkom životu te s novim poletom započeti novo razdoblje.

Ovogodišnje slavlje jubileja redovničkog života proslavit ćemo na svetkovinu Presvetog Srca Isusova, 7. lipnja 2024. godine u provincijskom središtu na Lovretu. Liturgijskom slavlju prethodit će četverodnevna duhovna obnova u Zadru, od 2. do 6. lipnja 2024. godine.

U molitvenoj povezanosti srdačno vas pozdravljam te želim mir i dobro!

s. Lidija Bernardica Matijević,
provincijska predstojnica

Obavijesti

Pročelnicom Vijeća za duhovnost imenovana je s. Mirja Tabak na sjedinici Provincijske uprave održanoj 15. prosinca 2023. godine.

Urednice Zbornika. Zbornik radova sa simpozija održanog prigodom 100. obljetnice osnutka Provincije uređivat će s. Mirja Tabak i s. Natanaela Radinović. Uz njih Uredničko vijeće čine s. Milka Čotić i s. Marina Fuštar.

Naknadni premještaj. Iz zajednice na Jordanovcu u provincijsko središte u Splitu 17. siječnja 2024. godine premještena je s. Marijana Rimac.

Plenarna sjednica Vijeća franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini održana je u 26. siječnja 2024. godine u samostanu Majke Božje Lurdske u Zagrebu. Na sjednici, kojoj je nazočila i provincijska predstojnica s. Lidija Bernardica Matijević, podnesena su izvješća za prethodnu godinu te je, nakon dugogodišnjeg razmatranja, donesena odluka o dokidanju Franjevačkog instituta za kulturu mira.

Obnova zavjeta. S. Espérance Tumaini Safari obnovila je privremene redovničke zavjete 7. veljače 2024. godine u samostanskoj kapeli u Bukavuu-Muhungu tijekom redovničkog slavlja koje je predvodio p. Vincent Van Haelst, DI. Zavjete je primila s. Françoise Balibuno Ciza, povjerenica sestara u Misiji u DR Kongo.

Kandidatura. Odgojno razdoblje kandidature u našoj zajednici 14. veljače 2024. godine započela je Gabriela Mohoti.

Međuprovincijski seminar za kandidatkinje naših triju provincija hrvatskog govornog područja održan je u samostanu sestara Mostarske provincije u Bijelom polju od 20. do 22. veljače 2024. godine. Seminar pod naslovom *Molitva-hrana duše*, na kojem su sudjelovale i kandidatkinje naše Provincije s odgojiteljicom s. Ivkom Piplović, predvodio je fra Andrija Majić.

Jubilarna 30. Biblijska olimpijada „Fra Bernard Dukić“ održana je 2. ožujka 2024. godine u franjevačkoj gimnaziji u

Großkrotzenburgu. Na olimpijadi su sudjelovale 34 ekipe iz šesnaest hrvatskih katoličkih misija i zajednica, a prvo mjesto osvojila je ekipa iz Hrvatske katoličke župe Frankfurt pod mentorstvom s. Filipe Smoljo.

Vijećanje redovničkih odgojitelja u organizaciji Povjerenstva za početnu formaciju redovnika i redovnica Hrvatske redovničke konferencije održano je od 7. do 9. ožujka 2024. godine u Duhovnom centru Kćeri Božje ljubavi u Zagrebu. Tema vijećanja na kojem je sudjelovala i s. Luca Petrović, odgojiteljica sestara s privremenim zavjetima bila je *Odgoj za osobno i zajedničko razlučivanje Božje volje u redovničkoj zajednici*.

Seminar o redovničkim zavjetima. Sukladno odluci Provincijskog kapitula iz 2022. godine održan je seminar o redovničkim zavjetima, tijekom prvog tromjesječja ove godine, u pet turnusa. Seminar je predvodio fra Bojan Rizvan, član Franjevačke provincije sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri.

Proslava jubileja redovničkog života održat će se na blagdan Presvetog Srca Isusova 7. lipnja 2024. godine u provincijskom središtu u Splitu. Proslavi će prethoditi duhovna priprava jubilentkinja u našem samostanu u Zadru od 2. do 6. lipnja 2024. godine.

Obilježavanje 50. obljetnice djelovanja sestara u Misiji u DR Kongo. Središnja proslava polustoljetnog djelovanja sestara naše Provincije u Misiji u DR Kongo u Domovini održat će se 5. listopada 2024. godine u provincijskom središtu na Lovretu. Susreti s dobročiniteljima Misije bit će organizirani u Imotskom, 7. travnja, Zadru, 18. svibnja i Zagrebu, 25. svibnja 2024. godine. Središnja proslava jubileja u Misiji planirana je 14. srpnja 2024. godine u Luhwinji.

Dodatak i ispravak. Uz sestre u Domovini 25. godišnjicu redovničkog života ove godine slavi i s. Immaculèe Kashera koja je novicijat započela 2. kolovoza 1999. godine. S. Marie Louise Kaswera slavi 50., a ne 40. rođendan kako je navedeno u prethodnom broju Odjeka.

ZBIVANJA I OSVRTI

Njegove nas rane iscijeliše

Na seminaru *Njegove nas rane iscijeliše* (Iz 53,5) koji je 10. i 11. siječnja 2024. godine u organizaciji Konferencije za redovničke ustanove Slovenije održan za poglavare i poglavarice redovničkih zajednica u Kući kruha sestara uršulinki na Svetom Duhu kod Škofje Loke u Sloveniji, predavanje je održala i naša s. Rebeka Anić. Na seminaru na kojem se razmišljalo o prepoznavanju, prevenciji i liječenju rana zlostavljanja u vjerskim ustanovama sudjelovalo je oko 60 sudionika i sudionica, među njima i naše sestre iz Mariborske provincije.

U prvom predavanju *Duhovno zlostavljanje s pozicije nadređenog* isusovac Ivan Platovnjak sustavno je izložio pojam duhovnog zlostavljanja, njegove posljedice, mogućnosti prevencije te kako nadređeni trebaju reagirati kako ne bi dodatno viktimizirali žrtve zlostavljanja. Drugi predavač bio je isusovac Tomaž Mikuš, koji je u predavanju *Zlostavljanje (seksualno, emocionalno, zloraba moći)* nazočno upoznao sa situacijama i čimbenicima koji mogu potaknuti različite oblike zlostavljanja te je predstavio strategije prevencije kao i različite načine pružanja pomoći i podrške žrtvama zlostavljanja. Poseban naglasak stavio je na ulogu zajednice u stvaranju sigurnog i poticajnog okruženja. Nakon poslijepodnevnog rada u skupinama i rasprave, predavanje je održala s. Rebeka na temu *Ali sada, sestro moja, šuti...!* (2 Sam 13,20). *(De)Tabuizacija strukturalnog i osobnog nasilja nad redovnicama*. Naslov predavanja uzela je iz Druge knjige o Samuelu. Radi se o riječima koje je Tamari uputio brat Abšalon nakon što ju je silovao brat Amnon. Jedna žrtva nasilja koja je u Tamarinom ponašanju našla ohrabrenje za otpor doživljenom nasilju rekla je: „Ne, Tamara, ne šuti! Sestro moja, govori o tome.“ Predavanje je koncipirano u tri dijela: (de)tabuizacija nasilja nad redovnicama; nasilje nad redovnicama u ženskim redovničkim zajednicama i kleričko nasilje nad redovnicama. Drugi dan seminaru predavanje na temu *Teološki i pravni aspekti poslušnosti* održao je nadbiskup dr. Marjan Turnšek. Nakon predavanja uslijedio je rad u

skupinama i razgovor s predavačem. Sudionici i sudionice ocijenili su seminar važnim i izrazili zadovoljstvo što su se pobliže upoznali s ovom problematikom.

s. Rebeka Anić

Obilježavanje Dana bolesnika na Lovretu

Prigodom Dana bolesnika, na blagdan Gospe Lurdske, 11. veljače 2024. u organizaciji Sekcije za medicinsku i socijalnu službu provincijskog Vijeća za apostolat na Lovretu je upriličen duhovno-edukativni susret za sestre naše i ostalih redovničkih zajednica s područja Splita.

U središtu duhovnog razmatranja koje je održao fra Šimun Bilokapić, profesor i dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu, bila je prisposoba o milosrdnom Samarijancu kao modelu kršćanskog odnosa prema bolesnicima. Govoreći o važnosti ispravnog poimanja zdravlja fra Šimun je naglasio kako je važno liječiti cjelovito. Nije dovoljno samo liječiti tijelo, nego bolesnima naglasiti hijerarhiju ozdravljenja prisutnu u evanđelju. Kad ozdravlja, Krist

ozdravlja cijelog čovjeka smjerajući prvenstveno na dušu, istaknuo je. Osim toga, Isus ne ozdravlja da bi ikoga zadivio, niti sam sebe uzdigao, nego se nakon izliječenja povlači u osamu kako bi zahvalio Ocu.

Osvrćući se na sadašnji trenutak, naglasio je da unatoč dostignuća medicine i tehnike moderni čovjek ostaje nemoćan pred pitanjem bolesti i smrti. Kako bi nadvladao tu nemoć, umjesto Stvoritelju često se okreće alternativnim oblicima liječenja: okultizmu i magiji. Nasuprot samoprozvanim iscjeliteljima ovog svijeta, koji čovjeka ostavljaju praznim, stoji Krist koji *vidi* i *sažali se*, liječi i vraća čovjeka u zajedništvo s Bogom ozdravljajući cijelo njegovo biće.

Na kraju izlaganja fra Šimun nas je s nekoliko pitanja potaknuo na promišljanje o

našem konkretnom djelovanju. Kako mi danas možemo sebe učiniti bližnjima kao što je to činila Crkva tijekom svoje povijesti gradeći lazarete, prihvatilišta i brinući o najtežim bolesnicima? Kako odgovaramo na Isusov poziv i koga zapravo smatramo svojim bližnjim? Je li i neprijatelj moj bližnji? Bližnjim se postaje djelima, a ne samo riječima, ulažući sebe za dobro drugih, zaključio je fra Šimun.

Usljedilo je izlaganje na temu *Šećerna bolest* kojeg je održala mag. med. techn. Marija Bandić. Pojasnila nam je uzroke nastanka, narav i tipove šećerne bolesti koja predstavlja veliki zdravstveni problem na svjetskoj razini te se još naziva i *tihim ubojicom*. Posvijestila nam je važnost prevencije dijabetesa zdravim načinom života te naglasila kako je pravovremena dijagnoza i kontrola ključna za uspješno liječenje ove bolesti koja može dovesti do brojnih

zdravstvenih komplikacija pa i smrti. Upoznala nas je s najčešćim simptomima, načinima (samo)kontrole razine šećera u krvi te parametrima koji upozoravaju na prisutnost bolesti kao i o suvremenim načinima liječenja dijabetesa. Općenito, ono što nam za tjelesno kao i za duhovno zdravlje može biti od velike pomoći jest življenje kreposti umjerenosti, zaključila je mag. med. techn. Marija Bandić.

Nakon izlaganja sestre su imale prigodu kontrolirati razinu šećera u krvi, izmjeriti vrijednosti krvnog tlaka te dobiti pokoji vrijedni savjet za očuvanje tjelesnog zdravlja.

Vjerujem da nam je ovaj susret posvijestio važnost brige i odgovornosti kako za vlastito tako i za zdravlje i dobro naših bližnjih.

s. Dragica Karlić

Suodgovorne za nova duhovna zvanja

U organizaciji Sekcije za katehizaciju provincijskog Vijeća za apostolat u provincijskom središtu na Lovretu održan je 22. siječnja 2024. redoviti godišnji susret katehistkinja, saskristanki i orguljašica.

Suočene s gorućim problemom naše zajednice i Crkve - nedostatkom novih zvanja, sestre su za susret odabrale temu *Suodgovorne za nova redovnička zvanja*. O ovoj temi nam je u svom izlaganju progovorio prof. dr. sc. Tonći Matulić naglasivši ponajprije važnost obitelji kao prvog ambijenta u kojem se rađaju i stasaju nova duhovna zvanja, te ulogu župnih zajednica i naših redovničkih zajednica kao mjesta odgoja zvanja. Potaknuo nas je na promišljanje o onome što je utjecalo na naš osobni izbor redovničkog poziva. Što nas je zadržalo? Koje su osobe, događaji i susreti snažno utjecali na naš izbor? Kakav je bio naš redovnički odgoj i koje mjesto je ljudska formacija zauzimala u tom odgoju?

Autentičan odgovor na ova pitanja važan je za svaku od nas. Sve što smo proživjele u svojoj obitelji, župnoj i redovničkoj zajednici ostavilo je trag u nama, a naša budućnost djelomično je određena našom prošlošću i sadašnjošću. Važno je stoga preispitati našu nutrinu kako bi naše svjedočenje bilo autentično, a ono ljudsko što uspješnije sraslo s duhovnim, vremenito s božanskim. Svako je duhovno zvanje dar Duha Svetoga i u suradnji s Njim zaogrnuti nam se krepostima te se svednevice soubličavati Kristu tražeći istodobno u promijenjenim prilikama vremena nove načine življenja izvorne karizme naše Družbe.

Poticaje, misli i pitanja koja su se rodila tijekom predavanja donijele smo pred Gospodina u euharistijskom klanjanju koje je uslijedilo nakon predavanja, moleći za prosvjetljenje, milost i vodstvo u življenju odgovornosti za vlastito i duhovna zvanja drugih.

Poslijepodnevni dio našeg susreta zamišljen je kao zajednički razgovor u kojem je svaka od nas imala priliku izreći svoje razmišljanje, stav ili osobno iskustvo. Predavač je sve brižno pratio i usmjeravao, radujući se svakom podijeljenom iskustvu.

Zahvaljujemo prof. Matuliću za svaku riječ koju nam je uputio, za nove spoznaje i poticaje koje je svojim snažnim, prijateljskim riječima u nama pobudio.

Neka Gospodin podari našoj zajednici novih zvanja, osvjetli važne dimenzije našeg redovničkog života i pomogne nam svjedočiti čovječniji način života ispunjen Bogom.

Živimo ispunjen život! Budimo odgovorne za nova duhovna zvanja!

s. Antonela Malenica

Molitva – hrana duše

U samostanu sestara Mostarske provincije u Bijelom polju od 20. do 22. veljače 2024. godine održan je seminar *Molitva - hrana duše* za kandidatkinje naših triju provincija hrvatskog govornog područja. Uz dvije kandidatkinje Mostarske i nas dvije kandidatkinje Splitske provincije na seminaru, koji je predvodio fra Andrija Majić, sudjelevala su i odgojiteljice s. Slavica Barbarić i s. Ivka Piplović.

Fra Andrija nas je uveo u temu s podsjetnikom da smo pozvane biti stručnjakinje u molitvi, a kako bismo to uistinu i postale, potrebno je moliti. U narav prave molitve uveo nas je tumačenjem Gospodinova Preobraženja na Taboru (Mt 17,1-9).

Molitva pročišćava naš pogled kako bismo bolje i jasnije vidjele stvarnost kakva ona uistinu jest. Usmjerava nas na cjelovitost i potiče da budemo objektivnije. Molitva

nam ne dozvoljava da se zadržavamo na Taboru nego nas vraća u svakidašnjicu, a njezini plodovi, ukoliko je istinska, bivaju vidljivi u našim životima. Nakon uvodnog predavanja naš je zadatak bio napisati molitvu Oče naš s vlastitim razmišljanjem. Drugo smo razmatranje započeli s pitanjem: „Što je u molitvi hrana?“ Tumačenjem Isusova krika na križu: *Žedan sam!* (Iv 19,28) fra Andrija nam je posvijestio kako je molitva hrana koja nam otkriva smisao onoga što nam se događa. Ona je ujedno i put našeg suobličavanja s Kristom.

Drugog dana razmatrali smo narav kršćanske radosti. Oslanjajući se na evanđelja zaključili smo da se kršćanska radost nalazi u oslanjanju na Isusa, jer nema životne situacije, osobito bolne i teške, a da Isus nije s nama. Temu kršćanske radosti produbljivali smo u radionici u kojoj smo odgovarale na zadana pitanja. Završno razmatranje sadržavalo je praktične smjernice vezane uz časoslov, krunicu, osobnu i zajedničku molitvu, s posebnim naglaskom na ustrajnost. Ustrajnost u molitvi je put svetosti. Uvijek trebamo imati na umu kako smo mi sveci u nastajanju te kako je potrebno proći put od očaranosti – zaljubljenosti, preko razočaranosti, do prave ljubavi - prave molitve. Život je dobar test i pokazatelj ustrajne molitve, što nam je zorno predočeno slikom naranče. Naime, cijedenjem naranče dobivamo uvijek narančin, a ne limunov ili bilo koji drugi sok. Tako je i s nama. Tek kada nas pritisne

život, kada nas cijede problemi, preko našeg ponašanja i onoga što izlazi iz nas znamo kakvi smo i kakva je naša molitva. Unatoč križevima i poteškoćama ne smijemo izgubiti vjeru u Boga, Oca koji je na primjeru Isusova života i raspeća pokazao da uskrsnuće ima zadnju riječ, kako nam je posvijestio fra Andrija.

Susret smo okrunile hodočašćem u Međugorje, na kojem su nam se pridružile i tri postulantkinje Mostarske provincije.

Zahvaljujemo fra Andriji na duhovnom vodstvu i sestrama u Bijelom Polju na gostoprimstvu sa željom da nam ovaj susret bude na korist i duhovnu izgradnju.

Gabriela Mohoti
i Valentina Sitaš, *kandidatkinje*

Korizma – vrijeme milosti

Za roditelje djece polaznika i djelatnike dječjeg vrtića *Jordanovac* organizirana je korizmena duhovna obnova u sestrijskom samostanu u Arbanasima, 28. veljače 2024. godine. O značaju i smislu korizmenog vremena djelatnicima i roditeljima, kojih se odazvao velik broj, govorio je o. Damjan Kružičević, OSB.

Voditelj je istaknuo da je korizma vrijeme u kojem se pokušavamo odreći onog lošeg te učimo biti bolji ljudi. Post, molitva i dobra djela također su dio korizmenog hoda, a njihovi plodovi trebali bi biti vidljivi u očitovanju ljubavi i dobrote u našim životima. Pojasnio je i simboliku trajanja korizme: „Kako znamo, Krist je boravio 40 dana u pustinji, Mojsije je s izabranim narodom putovao 40 dana kroz pustinju. Isto tako, u životu, djetetovo srce počne kucati četrdeseti dan u majčinoj utrobi, kao što i sjemenka izraste u biljku kroz četrdeset dana.“

O. Damjan naglasio je da u korizmenom vremenu treba raditi na međuljudskim odnosima, strpljivosti i međusobnom skladu. Roditeljima je ukazao na važnost supružničkog razumijevanja i bračne povezanosti. U korizmi je potrebno posvijestiti osobne greške i spoznati važnost riječi *oprosti*. Korizma je također vrijeme kušnje i pojačanih napasti te je o. Damjan ukratko objasnio način na koji neprijatelj djeluje te savjetovao kako mu se oduprijeti. Nakon predavanja slavljena je sveta misa u samostanskoj kapeli.

Zajedničku molitvu i druženje roditelja, djece i djelatnika vrtića upriličili smo 3. ožujka 2024. godine kada smo se okupili na molitvi križnog puta u Posedarju, nedaleko od Zadra. Sabrali smo se u prirodi gdje se nalazi četrnaest postaja, kamenih gromada na kojima su isklesani biblijski motivi križnoga puta te Isusova grobnica i prikaz uskrsnuća Gospodina. Ovo iznimno duhovno-umjetničko djelo izradio je amaterski kipar i umjetnik Vinko Kajmak. Roditelji i djelatnici vrtića na svakoj su postaji razmatrali i molili, dok su djeca iskazivala sreću zbog zajedništva s roditeljima i prijateljima, što je križni put učinilo još ljepšim. Po završetku molitve križnog puta, okupili smo se kraj križa te uživali u divnom pogledu sladeći se domaćim pecivima što su ih pripremile vrijedne mame. Roditelji su izrazili svoje zadovoljstvo onim što su doživjeli te naglasili kako su im duhovna obnova i križni put donijeli nove spoznaje i nutarnji mir.

Maja Nakić, *odgojiteljica*

Gdje ti je blago, ondje će ti biti i srce (Mt 6,21)

U petak 8. ožujka 2024. godine u poslijepodnevnom satima u Imotskom je, na poticaj s. Antonele Malenice, održana korizmena duhovna obnova za učenike osmih razreda. Tema duhovne obnove bila je *Gdje ti je blago, ondje će ti biti i srce* (Mt 6,21), a sudjelovalo je trideset troje učenika osmih razreda.

Duhovnu obnovu započeli smo u župnoj crkvi molitvom krunice Božjeg milosrđa koju smo animirale s. Antonela, s. Vesna Lapenda i ja, s nakanom da nam Gospodin otvori srce kako bismo prepoznali pravo blago u našem životu. Program duhovne obnove održan je u samostanskoj dvorani gdje nas je, izrazivši nam dobrodošlicu, pozdravio fra Zoran Kutleša, gvardijan i župnik franjevačkog samostana sv. Franje Asiškog u Imotskom.

Nakon upoznavanja razgovarali smo o blagu, pitajući se što smatramo vrijednim u svojem životu. Nakon odgovora, istaknula sam da su navedene stvari poput obitelji, zdravlja i uspjeha nešto do čega trebamo držati ali da nam na prvom mjestu treba biti Bog kao naše jedino, nepromjenjivo i istinsko blago. Da bismo imali prave vrijednosti i težili istinskom blagu, trebamo čistiti svoje srce. Upravo je vrijeme korizme,

vrijeme obraćenja i poniranja u svoje srce. Putem prezentacije prikazala sam im koje su to opasnosti koje onečišćuju naše srce kroz govor i osjetila. Čisteći svoje srce, otvaramo oči za istinsko blago – Boga. Bog želi da budemo čista srca i uvijek nas čeka raširenih ruku.

Božje milosrđe lijepo nam opisuje prispodoba o milosrdnom Ocu. Kako bi učenici što bolje produbili i primili tu poruku u svoje srce, osmišljen je rad u skupini. Svaka se skupina potrudila scenski, literarno, likovno ili glazbeno prikazati prispodobu, pokazavši pritom veliku kreativnost i angažman. Zanimljivo je bilo što sam ih dijeleći u skupine, a ne znajući pritom za njihove talente, podijelila tako da je baš u likovnoj grupi bio netko tko lijepo crta, u glazbenoj djevojke koje su u zboru, a u scenskoj oni koji se vole uživjeti u ulogu. Tako je svatko mogao doći do izražaja i, što je najvažnije, ponijeti poruku: ako imamo čisto srce u njemu ćemo imati i pravo blago. Ako nam se dogodi da nam u srce i uđe nešto što nije dobro, Bog nas, poput milosrdnog Oca, čeka raširenih ruku na našem putu pročišćenja.

Radionica je pomogla učenicima da razmisle što se nalazi u njihovom srcu a da bi

trebali popraviti, upisujući na križ svoje propuste i mane koje bi htjeli promijeniti. Na križu je svaki naš grijeh otkupljen. Nakon duhovne obnove, mladi koji su mogli, pošli su na molitvu križnoga puta u župnoj crkvi.

Poruke oduševljenja i radosti za ovaj susret bile su povratna informacija mladih duša iz kojih se iščitalo da im se svidjela duhovna

obnova i da žele imati pravo blago u svojem srcu, Krista raspetoga.

Neka im ovo darovano vrijeme za Boga kroz ovu duhovnu obnovu bude na blagoslov i urodi plodom u ovom korizmenom vremenu.

s. Marija Matanović

Razlučivanje Božje volje

Povjerenstvo za početnu formaciju redovnika i redovnica Hrvatske redovničke konferencije organiziralo je u Duhovnom centru Kćeri Božje ljubavi u Zagrebu 52. Vijećanje redovničkih odgojitelja. Vijećanje se održalo od 7. do 9. ožujka 2024. na temu *Odgoj za osobno i zajedničko razlučivanje Božje volje u redovničkoj zajednici*.

Susret je započeo zajedničkom Večernjom molitvom, a potom je nazočne pozdravio potpredsjednik Hrvatske redovničke konferencije fra Miljenko Hontić, OFMConv. Nakon fra Miljenkovog pozdravnog govora, u ime organizatora susreta sudionicima se obratila s. Marta Vunak, SMI.

Animatori susreta bili su o. Tvrтко Barun, DI i s. Stjepanka Stanić, MVZ, a sudjelovali su odgojiteljice i odgojitelji iz različitih redovničkih zajednica i različitih područja početne formacije. O. Tvrтко je temi pristupio *ignacijanski*, govoreći o razlučivanju Božje volje prema sv. Ignaciju Lojolskom. Kazao je kako je važno uočiti unutarnje pokrete koji nam

pomažu prepoznati Božji govor nama. Istaknuo je dvije vrste unutarnjih pokreta: duhovna konzolacija / utjeha i duhovna dezolacija / suhoća. U suhoći se treba vježbati u strpljivosti da će to stanje proći i vjerovati da je Bog prisutan, a u utjesi se treba vježbati u poniznosti. Naglasio je kako je uvijek važno pitati se gdje je Bog i što On želi da ja želim, kako bismo u svakoj situaciji mogli razlučiti što je Božja volja za mene / nas. Sudionici su svoja mišljenja i iskustva mogli razmijeniti u radionici uz poticajno pitanje: „Kako primijeniti zajedničko razlučivanje? 1. U mojoj službi odgojitelja/ice? 2. U mojoj provinciji / zajednici?“

S. Stjepanka je zadanoj temi pristupila na temelju Svetog pisma, neiscrpnog izvora odgovora o volji Božjoj i mjesta susreta s Božjom voljom. Osvijestila je kako nam Sveto pismo govori da je Bog svoju volju otkrio po Isusu Kristu, a Isus nam je dao primjer poslušnosti volji Očevoj: Isus ne vrši svoju, nego volju onoga koji ga posla. Naglasila je da razlučivanje mora biti evanđeosko, jer samo u svjetlu vjere i u razmatranju Božje riječi moguće je uvijek i posvuda prepoznati Boga tražeći njegovu volju u svakom događaju. Treba uvijek Duha pitati što Isus očekuje od mene jer, kao što kaže papa Benedikt XVI.: „Duh je taj koji daje mudrost za raspoznavanje pravog puta i hrabrost da ga slijedimo“.

Trodnevni susret završio je euharistijskim slavljem koje je predvodio o. Tvrtko. Sudionicima je zaželio da iz dana u dan raste njihova čežnja za Gospodinom kako bi uvijek mogli *razabirati što je volja Božja, što je dobro, Bogu milo, savršeno.* (Rim 12,2)

s. Luca Petrović, *odgojiteljica*

Žena pod križem

Žena pod križem, naziv je i tema korizmene duhovne obnove za žene i djevojke, koja je održana je 16. ožujka 2024. godine na Lovretu pod vodstvom s. Marije Matanović.

Trideset sudionica započele su ovaj duhovni susret klanjanjem Presvetom Oltarskom Sakramentu i molitvom krunice Božjeg milosrđa. Nakon pobožnosti je slavljena sv. misa koju je predvodio don Antun Mate Antunović, studentski kapelan Sveučilišta u Splitu. Bila je mogućnost i za sv. ispovijed, sakrament Božjeg milosrđa, kojem su sudionice obnove i pristupile.

Drugi dio programa započeo je upoznavanjem. U onome što je svaka od nas rekla o sebi prepoznale smo blago. K tomu bilo je zanimljivo čuti odakle nas je sve Gospodin sabrao da ga skupa molimo i promišljamo o

svojem križu. Kateheza je, prikladno korizmenom vremenu, poslužila kao poticaj za razmišljanje o Božjem pozivu na obraćenje, a obraćenje možemo doživjeti kroz prizmu Kristova križa i našeg vlastitog križa. Naglasila sam kako je obraćenje nešto što se tiče svih nas, a križ nam na tome putu može pomoći. Isus na križu i križ Isusov, uči nas da budemo poput djece i pouzdajemo se u Božju providnost. Križ nam je put do vječnog života. Križ neće nestati, on je tu, a na svakome od nas je odabrati kako će mu pristupiti: sa srđžbom ili s ljubavlju. Imajući na srcu da Bog podiže svoje vjerne, važno je znati da se po Njegovoj milosti svaki križ može ponijeti i stoga ne treba strahovati pred nedaćama života.

Nakon kateheze, uslijedio je zadatak u kojem su sudionice razmatrale nad vlastitim

križem, što su činile i tijekom radionice kad su izmjenjivale svoja iskustva. Duhovna obnova imala je za cilj osnažiti ženu, njezino dostojanstvo te obnoviti duhovnu snagu za nošenje svakodnevnih križeva.

Zahvaljujem Bogu na ovoj milosnoj duhovnoj obnovi i na svemu što nam je darovao u zajedništvu.

s. Marija Matanović

Susret na zdencu

Uoči pete korizmene nedjelje, 16. travnja 2024. godine u našem samostanu u Zadru upriličen je susret za učenike sedmih i osmih razreda osnovne škole pod naslovom *Izvor žive vode*. Na susretu kojeg su animirale s. Lidija Čotić i s. Marina Fuštar sudjelovalo je dvadeset četvero učenika osnovnih škola s područja Zadra, Paga, Splita i Sinja.

U korizmenom hodu koji polako ide prema svom vrhuncu, naše korake nastojimo usmjeriti na puteve koji nas vode k istinskom susretu s Bogom i bližnjima. U središtu razmišljanja bio je upravo susret, jedan od onih upečatljivih koji mijenja život, susret Isusa i žene Samarijanke na zdencu (Iv 4,5-42).

U uvodnom dijelu svojoj smo žeđi ponajprije pokušali dati ime, osvještavajući područja naših najdubljih čežnji. Razmišljali smo o zdencima na kojima svakodnevno pokušavamo utažiti žeđ, raspoznajući pritom plitke vode koje nas uvijek iznova ostavljaju žednima i onu pravu, živu Vodu koja od pustinje našeg života čini plodni vrt bogat plodovima, mjesto odmora i okrijepe za naše bližnje. U svjetlu razgovora Isusa i Samarijanke promatrali smo i

svoj odnos prema drugima, osvještavali predrasude, nepravedna osuđivanja, lažne obzire i sve ono što nas međusobno razdvaja. Zaključili smo da je za istinski susret potrebna hrabrost potaknuta ljubavlju kako bismo napravili iskorak i pružili ruku onome koji je zbog tvrdoće naših srca gurnut na rub, odbačen i izoliran.

Radni dio susreta završili smo razmatranjem o najdubljoj žeđi: čežnji za potpunim zajedništvom s Bogom. Pitali smo se koliko je jaka naša žeđ za njegovom bezuvjetnom ljubavlju, na koje nas zdence ta čežnja vodi, čime se napajamo? Jesu li naši susreti s Njim istinski, koliko je otvoreno naše srce? Naposlijetku, hrlimo li nakon susreta, otkriti drugima put do Izvora života?

Nakon rada i okrjepa naše smo druženje nastavili obilaskom povijesnih i kulturnih znamenitosti drevnog grada Zadra, uživajući u njegovoj ljepoti. Svojim kućama uputili smo se u predvečerje, ispunjeni mirom i radošću što smo, poput Samarijanke, u istinskom susretu prepoznali odraz vlastitog bića u vodama ljubećeg Božjeg srca.

s. Marina Fuštar

Seminar trajne formacije

U razdoblju od 8. siječnja do 16. ožujka u našim samostanima u Splitu, Zagrebu i Zadru, u pet turnusa održan je dvodnevni seminar o zavjetima kojeg je predvodio fra Bojan Rizvan, franjevac Provincije sv. Jeronima.

Fra Bojan, u svom izričaju, jasnom i odlučnom, u uvodnom dijelu, reče nam da je svrha seminara trajnog odgoja *tesanje* naravi radi odnosa u zajednici. Dobrih, svakako! To izvire iz našeg odnosa s Bogom. Ispravna duhovnost, molitva koja

ima snagu za dobro, dovodi nas do zrelih, zdravih, poštenih i dobrodušnih odnosa. Istinska vjera u vječni život jamči življenje po kriterijima riječi Božje. Evanđelje je ogledalo koje nam pokazuje kako svoj život usklađujemo s voljom Božjom.

Govoreći o zavjetu siromaštva fra Bojan je naglasio kako je Isus Krist živio ono što je savjetovao. Živio je u siromaštvu, od rođenja u tuđoj štali do pokopa u tuđi grob. Zavjet siromaštva, življen u poniznosti osposobljava nas za bogatstvo duha. Sv. Franjo nam je u tome poticaj i uzor. On je držao kako je povlastica i privilegij živjeti siromaštvo kao zajednica i kao pojedinac. Ono nas oslobađa od pohlepe i od škrtosti. Zavjet siromaštva ne odnosi se samo na materijalno područje, nego zahvaća i naše želje, htjenja i stremljenja.

Milost življenja čistoće predana je našoj krhkosti, naglasio je fra Bojan. Otkrivanje samih sebe u svjetlu Božje riječi, koja je govor bez tabua, daje nam pravu sliku. Sve što je ljudsko nije strano evanđelju. Ono otkriva sve o svojim likovima i o nama samima. Pomaže nam, ne samo da ustrajemo nego i da budemo vjerne vodeći

nas do zrele ljubavi prema Bogu i ljudima. Čistoća obuhvaća razinu duha, srca i tijela. Temeljni motiv zavjeta čistoće je ljubav prema Bogu koji nas je prvi ljubio i odabrao. Svjedočenje bez riječi eshatološki je motiv. Ova dva motiva obvezuju nas na življenje za Crkvu.

U pogledu zavjeta poslušnosti fra Bojan je naglasio kako je Adamov neposluh Bogu urodio Isusovim posluhom – radi nas: *Krist Isus ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu* (Fil 2,8). Prepoznati svoj identitet u Božjoj volji i prepustiti joj se s povjerenjem, milost je. Zavjet poslušnosti živjeti nam je aktivno i odgovorno u zajednici. Zahvalnost Bogu za osobni poziv čini nas radosnim navjestiteljicama nade. Dobile smo dar čiji je plod uzdarje u ljubavi i vjernosti Bogu. Po tom daru urastamo u zajednicu po naravi i milosti.

Nakon svakog izlaganja bila je prilika za pitanja, raspravu, iznošenje vlastitih mišljenja i iskustava. Nadati se da će nam i ovaj seminar biti od pomoći u življenju evanđeoskih savjeta.

s. Izabela Tojčić

Život i djelovanje Školskih sestara franjevaka u samostanima Franjevaca konventualaca

Članak pod navedenim naslovom objavljen je u Zborniku radova *Dani su čovjeka kò odu-
ljena sjena* u izdanju Kršćanske sadašnjosti i Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca
konventualaca, Zagreb 2023. godine. Zbornik je nastao u čast fra Ljudevita Maračića, OFM-
Conv, u prigodi 60. obljetnice svećeništva i 85. godina života, a predstavljen je u prosincu
2023. godine u Zagrebu i u Puli.

Članak o djelovanju sestara napisala sam na inicijativu i zamolbu dr. sc. Ivana Armande,
urednika Zbornika, kojem i ovim putem iskreno zahvaljujem na zauzetosti u proučavanju
povijesti redovničkih zajednica te za iskazano mi povjerenje da se upustim u istraživanje
arhivâ i pisanje članka, koji je uvrstio među izvorne znanstvene radove navedenog Zbornika.

U članku sam obradila život i djelovanje Školskih sestara franjevaka Krista Kralja Provincije
Presvetog Srca Isusova u samostanima i ustanovama franjevaca konventualaca: u Samostanu
na Sv. Duhu i župi sv. Antuna u Zagrebu, Selima kraj Siska, Samostanu i crkvi sv. Frane u
Splitu te u Samostanu i sjemeništu Austrijske minoritske provincije u Beču. U uvodnom
dijelu donesen je kratki prikaz nastanka i širenja Družbe te prvi doticaji Školskih sestara s
franjevcima konventualcima u Ptuju i Pančevu (bile su to sestre Mariborske provincije). U
radu se, temeljenu poglavito na do sada neobjavljenoj arhivskoj građi, donosi kronološki
tijek otvaranja navedenih podružnica i apostolsko djelovanje sestara u njima.

Tim se radom s dužnim poštovanjem i zahvalnošću prisjećamo oko 140 sestara Provinci-
je Presvetog Srca Isusova koje su, duže ili kraće vrijeme, svojim samozatajnim životom i
požrtvovnim služenjem u samostanima franjevaca konventualaca pridonosile boljitku tih
ustanova i njihovih članova. Sestrinskom zahvalnošću spominjemo se braće konventualaca
koji su sestre dobrohotno primali i bratski prihvaćali, osobito u teškim vremenima borbe za
opstanak, u vrijeme Drugoga svjetskog rata, kad su im pružili krov nad glavom i mogućnost
privređivanja za sebe i za svoju Provinciju.

Tihim i predanim služenjem u franjevačkim odgojnim ustanovama, u duhu karizme
Družbe, sestre su nastojale oživotvoriti svoje ime – školske sestre – ne poučavajući toliko
riječju koliko primjerom i sestrinskom skrbi prema svećenicima, bogoslovima i sjemeni-
štarcima. Sestrinskom i majčinski požrtvovnom ljubavlju vršile su svoje poslanje u duhu
Pravila trećega samostanskog reda sv. Franje: “Braća smo mu kad vršimo volju Oca koji je
na nebesima. Majke smo kad ga po kreposti božanske ljubavi te čistom i iskrenom savjesti
nosimo u svome srcu i u svoje tijelu; rađamo ga kreposnim djelima koja drugima moraju
svijetliti kao primjer” (*Pravilo i život* 1P1). Uključivanjem u župni apostolat, kad su im pri-
like to omogućavale, spremno su odgovarale na potrebe Crkve a za dobrobit puka Božjega.

S posebnom zanimanjem i brižnošću sabirala sam ovu povijest, koje sam i sama bila dionica
u službi samostana na Sv. Duhu. Poniznim priznanjem da “svako dobro pripada Gospodinu
Bogu svevišnjemu i gospodaru svih stvari” (*Pravilo i život*, 31), zahvalna sam za mogućnost
sabiranja i prikaza dijela povijesti svoje redovničke zajednice. Iskreno zahvaljujem tadašnjoj
provincijskoj predstojnici s. Andrei Nazlić, koja mi je omogućila da u godini 100. obljetnice
utemeljenja Provincije istražim taj dio povijesti Provincije i priprelim članak. Zahvalju-
jem srdačno fra Ljudevitu, tada tajniku i arhivaru Provincije, koji mi je omogućio uvid u

arhiv samostana na Sv. Duhu u Zagrebu te fra Martinu Jakoviću, gvardijanu samostana Sv. Frane, koji mi je dopustio uvid u samostanski arhiv u Splitu. U ta dva arhiva pronašla sam dragocjene podatke za ovaj rad.

Više od šest desetljeća franjevačkoga bratsko-sestrinskog suživota i gotovo osam desetljeća plodne suradnje školskih sestara franjevaka i franjevaca konventualaca, navedenim člankom otrgnuto zaboravu, ostaje zapamćeno u sestrinskoj i u fratarskoj zajednici.

Ovaj mali doprinos očuvanju naše povijesti sabrane u članku, koji je premašio zadane okvire Zbornika, možda se u dogledno vrijeme nadogradi novim istraživanjem kako bi, u zasebnom izdanju, pohranjen u arhivu Provincije bio svjedok njezinoga plodnoga djelovanja.

s. Marija Petra Vučemilo

JEKA IZ AFRIKE

Rasti u povjerenju

Dani božićnih i novogodišnjih blagdana prigoda su za seminare i duhovne vježbe. Tako je i ove godine, 5. i 6. siječnja u organizaciji Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavara DR Kongo održan seminar za sestre s privremenim zavjetima s područja nadbiskupije Bukavu, pod vodstvom s. Hélène Nsimire iz Družbe Marijinih sestara. Tema seminara bila je nadahnutu apostolskom pobudnicom pape Franje *C'est la confiance (To je povjerenje)* o sv. Tereziji od Djeteta Isusa i Svetoga Lica te porukama koje je uputio posvećenim osobama prilikom svog posjeta DR Kongo u veljači prošle godine.

Rad smo započele s papinim preporukama u kojima nas upozorava na tri opasnosti koje vrebaju današnje posvećene osobe u DR Kongu: duhovnu površnost, osrednjost i traženje komoditeta. Razgovarajući o ovim opasnostima, iznijele smo konkretna iskustva i ideje za poboljšanje našeg redovničkog života. Sve smo svjesne da korištenje sredstava komunikacije: mobitela i interneta, koliko god bili korisni, istovremeno stvaraju brojne probleme u redovničkom životu. Mobitel je postao silno važan, a zapravo nam oduzima mnogo vremena što ponekad uzrokuje da nam slabi i kvaliteta zajedničkog života dok se istovremeno stvara opasnost međusobnog uspoređivanja.

U izlaganju o izgradnji zdravog povjerenja u Boga i samoga sebe, s. Hélène nam je predstavila dvije osnovne rane koje nosimo iz djetinjstva, u većoj ili manjoj mjeri, a koje utječu na povjerenje u međuljudskim odnosima. Radi se o zapuštenosti i svim vrstama zlostavljanja. Objasnila nam je kako ove rane ostavljaju u nama trag odražavajući se i na življenje redovničkih zavjeta. Isto tako predstavila je i put ozdravljenja, rad na razvijanju samosvijesti stvaranjem povjerenja u sebe, u Boga i u druge osobe. Na nama je da ustrajno radimo na sebi i ne dopustimo da nam rane blokiraju život.

Nadati se da će nam ovaj seminar, kao jedan od načina rada na razvoju zdrave osobnosti, pomoći kvalitetnije živjeti redovničko posvećenje.

s. Jeanne D'Arc Asifiwe i s. Ghislaine Borhere

Obilježavanje prisutnosti sestara u Župi Mater Dei

Jedan je dan kod Gospodina kao tisuću godina, a tisuću godina kao jedan dan, mudro nas poučava biblijski pisac (2 Pt 3,8). Ono što je bilo važno, oduvijek i danas, jest da onaj tko povjeri Gospodinu svoje dane, živi u miru. Bilo tih dana malo ili puno, u Njegovom se krilu osjeća sigurnim.

Važno je ovo ponavljati dok obilježavamo svoju prisutnost u DR Kongu. Naime, nalazimo se u jubilarnoj, pedesetoj godini našeg djelovanja u ovoj dalekoj zemlji ispod ekvatora. Kao što je poznato naše prve sestre s Lovreta došle su u Kongo, tadašnji Zair, u nadbiskupiju Bukavu u rujnu 1974. godine.

Među aktivnostima predviđenim za ovu jubilarnu godinu je i obilježavanje naše prisutnosti u župama gdje živimo i radimo. Tako smo u nedjelju 14. siječnja 2024. animirale župno liturgijsko slavlje u Župi Mater Dei u Bukavuu-Muhungu.

Župa koja je nekad bila predgrađe grada Bukavua, osnovana je 1. siječnja 2004., a samo pet mjeseci poslije, u svibnju u ovom dijelu grada osnovana je i naša zajednica. Župnik je u propovijedi zahvalio sestrama za život, rad, suradnju u Župi i cijeloj nadbiskupiji. Čestitao nam je jubilej, a mi smo s puno ljubavi, lijepo i jednostavno animirale svetu misu pjevanjem i čitanjem

liturgijskih čitanja te prinosom euharistijskih darova i svijeća koje smo same napravile, sve to u svečanoj procesiji uz pjesmu.

U ranim poslijepodnevним satima imale smo susret s mladima na temu *Mladi i ekologija*. Također, upriličile smo i zajednički objed u sestrinskoj zajednici u Muhunguu. Svi smo bili zadovoljni i zahvalni Gospodinu za sve Njegove darove jer bez Njega ne možemo ništa. On neka bude proslavljen našim životom i radom.

s. Mirabilis Višić

Sestre i narod Bashi

Susret sestara na temu *Povijest naše Misije i dolazak franjevaca među narod Bashi* naših četiriju zajednica u DR Kongu održan je 16. siječnja 2024. godine u zajednici Bukavu-Ngu-ba, a animirale su ga s. Blaženka Barun, s. Romana Baković, s. Erika Dadić i s. Immaculée Mauwa. U svom je izlaganju s. Immaculée predstavila početak evangelizacije u narodu Bashi, dolazak prvih franjevaca Reda manje braće i prvih sestara naše Provincije: s. Erike Dadić, s. Romane Baković, s. Blaženke Barun, a zatim i ostalih sestara.

Poslije uvodnog izlaganja, prve tri sestre koje su otišle u DR Kongo govorile su nam o svojim iskustvima. Svaka je predstavila početke svojeg misijskog zvanja i najranija misionarska iskustva u DR Kongu, oživljujući sjećanje na prve dane života na afričkom tlu i prve apostolske djelatnosti. Posebno su naglasile srdačan doček mještana u Luhwinji i suradnju s mještanima. Njihova izlaganja obogatila su dodatna pitanja sestara kao i odgovori koji su uslijedili.

U drugom dijelu susreta slavile smo svetu misu koju je predvodio fra Oscar Mujumbe, OFM, iz Nyantendea. U svojoj propovijedi govorio je o značenju slavlja jubileja 50 godina prisutnosti u DR Kongu naglasivši da je to vrijeme zahvale Bogu za sva proživljena dobra. Isto tako, istaknuo je kako bi nas zahvalnost Bogu trebala potaknuti na služenje Crkvi i današnjem svijetu, osobito onima najsiromašnijima. Ukoliko na našu povijest gledamo sa zahvalnošću i iz nje učimo, moći ćemo i danas sijati nadu u srce suvremenoga čovjeka.

Nakon euharistijskog slavlja zajedno smo blagovale, a potom se vratile u *dvoranu susreta* te izmijenile neke važne informacije za naše zajednice i apostolat. Zaključile smo susret molitvom zahvale za proživljeni dan i za našu stariju braću i sestre koji su odgovorili na misijski poziv i živjeli svoje poslanje u našem narodu Bashi. Hvala im!

s. Espérance Casinga

Sestrinski život u zajednici

Krajem siječnja naša je zajednica organizirala jednodnevni susret za sestre juniorke u Misiji DR Kongo na kojem je sudjelovalo 13 sestara s područja grada Bukavua. Susret naslovljen *Sestrinski život u zajednici - radost i ranjivost* predvodila je odgojiteljica sestara s privremenim zavjetima s. Françoise Balibuno Ciza. Na našu veliku radost susret je organiziran izvan Bukavua, u samostanu sestara trapistkinja u Murhesi te nam je ujedno bio izlet.

U ranim jutarnjim satima napustile smo naše zajednice kako bismo mogle sudjelovati u euharistijskom slavlju u samostanskoj crkvi. Bilo je lijepo iskustvo moliti s klazurnim sestrama, trapistiknjama. Govoreći o sestrinskom životu u zajednici, s. Françoise je naglasila kako on ne spada među redovničke zavjete, ali da predstavlja temelj redovničkog života te podrazumijeva trajnu žrtvu.

Uzor redovničkomu zajedništvu jest život prve kršćanske zajednice kako ga prikazuju Djela apostolska (Dj 2,41). Svatko tko je pozvan na redovnički život pozvan je i na život u zajednici.

Svjesne smo da svaka od nas ima svoje slabosti, ograničenja, ali i vrijednosti, talente. Pozvane smo stoga međusobno se prihvaćati i tako graditi zajednicu koja zahtijeva zauzetost i odgovornost svakoga člana. Sestrinski život u zajednici mnogo je više nego življenje pod istim krovom, a čine ga: zajednička molitva, sestrinski razgovor i međusobno slušanje, zajednička rekreacija, zajednički obrok, življenje iskrenosti i dijeljenje iskustava, međusobno poštovanje, življenje oproštenja te osjetljivost i skrb za druge. Za življenje ovih vrijednosti potreban je zauzet rad svake sestre na izgradnji vlastite

osobnosti. Nakon izlaganja s. Françoise imali smo mogućnost izmjene iskustava te postavljanja pitanja u vidu što bolje konkretizacije naučenog u svakodnevnom životu.

Sestre trapistkinje oduševile su nas svojom srdačnošću i ustrajnom darežljivošću kako pri dolasku tako i za objedom. Svidio nam

se i njihov lijepo uređeni vrt kojim smo mogle slobodno šetati.

Ovaj nam je dan donio mnogo radosti. Zaista je bio poseban. Bio nam za život koristan.

s. Alice Neema,
s. Catherine Bulangalire
i s. Edith Bwemere

Proslava Dana posvećenog života u Bukavuu

Ovogodišnjoj svečanoj proslavi Dana posvećenog života na blagdan Svijećnice, prethodila su dva događaja: predavanje i konkretan rad u apostolatu.

Predavanje na temu *Hodočasnici nade na putu mira* održao je otac Bernard Ugeux, član zajednice Misionari Afrike, 30. siječnja 2024. godine. Tema predavanja nadahnuta je papinim geslom za Jubilej posvećenoga života 2025. i njegovim naukom o značaju nade. U izlaganju je istaknuo kako nas Papa podsjeća da je „hodočasnik kršćanin koji dijeli svoj život s drugima“ te da je potrebno zastati i sagledati vlastito *hodočašće*: u apostolatu te duhovnom i zajedničkom životu.

Papa Franjo uči nas da je kršćanska nada više od običnog optimizma jer ona nikad ne razočarava. Pomaže nam gledati stvarnost drukčijim pogledom. Življenom nadom susrećemo Isusa u euharistiji, u siromašnima i bolesnima. Suprotnost nadi je umor i obeshrabrenost koji se ponekad javljaju zbog prevelikog posla i nedostatka vremena za odmor, molitvu i zajednički život. Otac Bernard nam je posvijestio kako su za uravnotežen život važna četiri elementa: molitva – rad – međuljudski odnosi – odmor. Ukoliko jedan od ovih elemenata nedostaje, osoba nije stabilna.

Drugi dan, 31. siječnja, bio je posvećen apostolatu tj. solidarnosti s potrebnima u našem okruženju. Jedna skupina redovnika i redovnica posjetila je zdravstveni centar koji vode braća Družbe Milosrdne braće, a druga je posjetila centar za djecu bez odgovarajuće obiteljske skrbi i djecu s posebnim tjelesnim potrebama *Ek'bana* koji vodi s. Natalina Isela. Sve družbe prisutne na ovom području izdvojile su novčani prilog te ga darovale spomenutim centrima. U ime naše zajednice ja sam bila u skupini koja je posjetila centar *Ek'bana*. Djeca su nam priredila lijepi doček s pjesmom, plesom i malim scenskim prikazom koji nas je razveselio te smo i mi zaplesali s njima.

Na sam blagdan Prikazanja Gospodinova u hramu svečano misno slavlje upriličeno je u katedrali Naše Gospe od Mira u Bukavuu, a predvodio ga je nadbiskup Francois Xavier Maroy, u koncelebraciji s 120 svećenika i pet đakona. U svojoj propovijedi nadbiskup je naglasio da naše želje i življenje treba biti u skladu s karizmama naših družbi. Potaknuo nas je na življenje redovničkih zavjeta u transparentnosti, izbjegavajući mutne i zamršene igre. Potrebno je da je Krist bude uvijek u središtu našeg života te da, poput proročice Ane, budemo ustrajni u molitvi.

Nakon misnog slavlja upriličen je svečani zajednički ručak te prigodni kulturni program. Svečanost je odisala radošću življenog zajedništva.

s. Anny Furaha Kalumire

Susret redovnika i redovnica u Ngubi

Župa Svetog Petra Klavera – Nguba u Bukavuu u DR Kongo prepoznatljiva je po velikom broju redovničkih zajednica. U župi su prisutne redovnice i redovnici iz šesnaest različitih družbi (trinaest ženskih i tri muške) koji žive u dvadeset i četiri redovničke zajednice. Ovaj prostrani dio grada smješten je uz jezero Kivu i u blizini je graničnog prijelaza s Ruandom. Udaljen je od središta grada i buke prenapučenih četvrti te je odavno davao osjećaj veće sigurnosti, a time je postao i pogodno mjesto za redovničke kuće, na poseban način za kuće odgoja i sjedišta družbi. Od 1994. godine i naša je kuća odgoja u ovoj župi.

Župom upravljaju oci isusovci i, zahvaljujući njihovoj dobroj suradnji s drugim svećenicima i redovnicama, župni pastoral je dobro organiziran. Nekoliko puta godišnje upriličuju se susreti i za *pastoralnu*

ekipu, odnosno za redovnike i redovnice, u vidu boljeg međusobnog upoznavanja i dijeljenja iskustva iz pastoralala. Jedan ili dva susreta organiziraju se u jednoj od redovničkih zajednica.

Ovogodišnji susret bio je u našoj kući, 3. ožujka, u poslijepodnevnom satima. Osim što je naša zajednica bila domaćin, bila je i predvoditeljica susreta. Bile smo uvelike iznenađene velikim brojem pristiglih sudionika, njih oko šezdeset. Bogu hvala, vrijeme je bilo lijepo, pa svi oni koji nisu uspjeli ući u dvoranu slijedili program iz vrta pored dvorane.

U prvom dijelu programa, predviđenom za predstavljanje zajednice, naša s. Anny Furaha Kalumire kratkim je i pomnivo biranim sadržajem predstavila povijesni razvoj i karizmu naše Družbe te dolazak sestara u DR Kongo, bivši Zair. Zatim su

s. Erika Dadić i s. Romana Baković predstavile svoje misijsko iskustvo. Njihovo svjedočanstvo o pedesetogodišnjem životu u Kongu snažno se dojmilo svih sudionika. Osobito su mlađe redovnice i redovnici bili oduševljeni njihovom hrabrošću i evanđeoskom *ludošću*. U misiju su došle vođene srcem bez računanja o isplativosti i uspješnosti. Povjerenje u Boga bila je njihova jedina sigurnost, a ljubav prema kongoanskom narodu njihova mudrost.

U drugom dijelu susreta sudionicima su predstavljene župne obavijesti, program za sljedeće susrete te novosti iz života zajednica. Vrijeme pauze mnogi su iskoristili

za razgledavanje radionice crvenog ruha i njezinih uradaka. Mnogima je to bio prvi posjet crkvenoj radionici i pravo otkriće. Oduševljene se nije krilo.

U vidu međusobne povezanosti i blagodati zajedničkog blagovanja svaka je zajednica za sve sudionike pripremila jednu vrstu jela, pa je to bila i lijepa prigoda za izmjenu recepata. Hrane je preteklo te smo je sutradan podijelile djeci, polaznicima naše škole *Cinyabuguma*. Bogatstvo radosnog zajedništva sve nas je obogatilo.

s. Samuela Šimunović

Redovnička zrelost

U organizaciji Konferencije redovnika i redovnica grada Bukavua 2. i 3. ožujka ove godine u Centru za redovnički odgoj u Bukavuu organiziran je seminar za redovnike i redovnice s privremenim zavjetima. Seminar na kojem je bilo devedesetak sudionika predvodio je o. Bernard Ugeux, svećenik Družbe Misionara Afrike. Govoreći o temi *Općeljudska zrelost i nezrelost osobe u redovničkom životu* naglasio je važnost trajnog redovničkog odgoja.

Citirajući papu Ivana Pavla II. naglasio je da je odgoj temelj našega života bez kojega redovništvo gubi životnost i propada. Trajni redovnički odgoj pomaže nam suočiti se i razumjeti poteškoće s kojima se susrećemo u apostolatu, suradnji s drugima i suživotu s braćom i sestrama u zajednici.

Općeljudsku zrelost živimo na tri razine: u odnosu prema samima sebi, prema drugima i prema svijetu. Zrela osoba ima izgrađen osjećaj osobne odgovornosti. Neki od znakova zrelosti u odnosu prema samom sebi su: poznavanje i prihvaćanje sebe, samopovjerenje, svijest o vlastitoj motivaciji u svemu što činimo, primjereno izražavanje i življenje afektivnosti i osjećajnosti, sposobnost življenja samoće, prihvaćanje sestrinske opomene, sposobnost kritičkog sagledavanja vlastitog iskustva te zdravi humor u suočavanju sa životnim poteškoćama.

Nezrelost se očituje u površnosti i nestabilnosti, neprihvaćanju samog sebe, osjećaju krivnje, frustracijama i kompleksima, nemogućnosti življenja samoće te u prevelikoj želji da se svima svidimo zbog koje se pretjerano prilagođavamo drugima i gubimo vlastiti stav.

U življenju odnosa s drugima zrelost se očituje u: prihvaćanju drugih onakvima kakvi jesu, sposobnosti rada u skupini i sposobnosti pružanja pomoći drugima u poteškoćama, dok se nezrelost očituje kroz različite strahove: strah od nepoznatog, od autoriteta, osoba drugog spola, ljubomori zbog uspjeha drugih i neprihvaćanju opomena.

U odnosu prema svijetu zrelost se prepoznaje u prihvaćanju pravila skupine, zauzimanju objektivnog stava prema zahtjevima života, spremnosti preuzimanja rizika i hrabrosti za iskorake. Suprotno tome, nezrelost se očituje u neprihvaćanju stvarnosti i nesposobnosti suradnje s drugima.

Uz znakove općeljudske zrelosti predavač se osvrnuo i na znakove kršćanske zrelosti: život u vjeri, sposobnost življenja univerzalnog bratstva, unutarnja sloboda, vjernost Gospodinu, redovničkim zavjetima i obećanjima. Kako bi nam pomogao rasti u kršćanskoj zrelosti produbio je i aktualizirao *Hvalospjev ljubavi* (1 Kor 13,1-13). Potaknuo nas je da budemo osobe koje uvijek žedaju za Bogom. Isto tako, naglasio je kako je potrebno njegovati strpljenje sa samima sobom i s onima s kojima živimo, s kojima se susrećemo u apostolatu

te rasti u radosnom služenju, radovati se i slaviti uspjehe drugih. Autentičan redovnički život zahtijeva i pozitivan pogled na druge i trud oko mira sa svima. Nikada ne smijemo dopustiti da nam dan završi u ljutnji, nego se uvijek truditi rasti u življenju oprosta i ljubavi prema bližnjima.

Seminar nas je obogatio jasnim, konkretnim objašnjenjima i smjernicama za plodnije življenje redovničkog poziva. Lijepo je bilo susresti sestre iz drugih redovničkih zajednica s kojima smo dijelile godine početnog odgoja u internovicijskoj školi, a odavno se nismo vidjele.

s. Sylvine Busime Kulimushi

Jedno u Kristu

Za polaznike naše Domaćinske škole Cinyabuguma u Bukavuu organizirana je 11. i 12. ožujka 2024. godine korizmena

duhovna obnova. Škola ima dva programa: jedan za djecu osnovne škole, a drugi za djevojke srednjoškolskog uzrasta.

Prvoga dana duhovnu pouku za djevojke koje slijede program krojenja i šivanja održao je duhovnik Škole fra Dieudonné Kakule, franjevac iz Nyantendea. Govoreći o temi *Korizma u životu vjernika* objasnio je pojam posta i pokore. Potaknuo je djevojke na tjelesni post i još više na post od loših navika koje proizlaze iz vlastitoga srca, a potiču na grijeh. Za rast u vjeri posebno je važno međusobno pomaganje, opominjanje i savjetovanje, istaknuo je fra Dieudonné. Nakon duhovnog nagovora djevojke su imale prigodu za sakrament pomirenja, a potom je u samostanskoj kapeli slavljena sveta misa na kojoj su sudjelovali svi polaznici Škole, nastavnici i sestre. Djevojke su predvodile liturgijsko pjevanje, a učenici dopunskog osnovnoškolskog obrazovanja misna čitanja i molitvu vjernika. Svi su bili dobro pripremljeni i sudjelovali su s dubokom sabranošću. Na kraju misnog slavlja poticajnim i zahvalnim riječima svima se obratila s. Françoise Balibuno Ciza, voditeljica Domaćinske škole.

Drugog dana održana je duhovna obnova za učenike dopunskog osnovnoškolskog

programa koji su hodočastili u katedralu Gospe od Mira. Posjetili su i mauzolej podignut u spomen trojici biskupa mučenika. Bilo je lijepo vidjeti djecu kako u procesiji od naše škole idu glavnom gradskom ulicom prema katedrali. Prolaznici su se zastajkiivali kako bi na plakatu dobro vidjeli naziv Škole, a neki su dobrohotno ohrabivali djecu. U mauzoleju smo izmolili kronicu, a zatim su nastavnice s. Catherine Bulangalire i s. Edith Bwemere predstavile život nadbiskupa Cristopha Munzihirwa posebno istaknuvši njegove vrline koje smo svi pozvani slijediti. Nadbiskup Munzihirwa je u procesu proglašenja blaženim, a djeci se osobito svidio njegov moto *Svi ste vi jedno u Kristu* (usp. Gal 3,38) i njegovo nastojanje oko izgradnje zajedništva. Usljedila je mala zakuska i povratak u školu. Svojim kućama djeca su otišla veoma zadovoljna hodočašćem. Mnogima je ovo bio prvi posjet katedrali i grobovima naših nadbiskupa mučenika.

s. Edith Bwemere
i s. Catherine Bulangalire

USKRSNE ČESTITKE

*Svetoj Žrtvi uskrsnici
dajte slavu krštenici!*

Krist uskrsnu. Aleluja, aleluja!

Neka uskrsna radost preplavi srca naša.

Svim sestrama sretan Uskrs žele

sestre iz Paga

Razvalite ovaj hram i ja ću ga u tri dana podići. (Iv 2,19)

Nakon Isusova Uskrsnuća učenici su shvatili da je zidani hram slika njegova tijela koje je pravi hram Božjega prebivališta među ljudima.

Drage sestre, vjera u Isusovo uskrsnuće svijetlo je u kojemu možemo razumjeti svako slovo pisma, svako Isusovo djelo i riječ, a time i smisao redovničke poniznosti, strpljivosti i međusobne požrtvornosti.

Sestrama sretan Uskrs žele

sestre iz Kaštel Lukšića

Zašto tražite živoga među mrtvima?

On nije ovdje! Uskrsnuo je! (Lk 24,5-6)

Neka nas svijetlo uskrsnog jutra prati u sve dane na putu prema vječnosti.

Sestrama i čitateljima Odjeka sretan i blagoslovljen Uskrs žele i čestitaju

sestre s Dobroga

U ranu zoru uskrsnu, u slavlju naš Otkupitelj. Aleluja!

Kad sunca sinu prvi trak, tad raspade se grijeha mrak. Aleluja!

I anđeo nam navijesti Spasenja tu vijest veselu. Aleluja!

Sretan i blagoslovljen Uskrs žele

sestre s Jordanovca, Zagreb

Kristovo je uskrsnuće život umrlima, oproštenje grešnicima i slava svetima. Svjetlo Kristovo neprestano sja, svijetli i blista i ne mogu ga nadvladati nikakva tamna zlodjela. Nitko ne smije gubiti nadu u oproštenje, jer je današnji dan znak i glasnik velike milosti.

(sv. Maksim Torinski)

Uskrsli Otkupitelj, donositelj mira i radosti, obasjao naše živote svjetlošću uskrsnog jutra i ispunio nas svojom utjehom, da preko nas uskrsna nada preobrazi mnoga srca!

Drage sestre, blagoslovljenu svetkovinu uskrsnuća Gospodinova žele vam

sestre iz Frankfurta

Neka uskrsli Krist učvrsti našu vjeru, nadu i ljubav, podari nam snagu da u radosti svjedočimo i pronosimo Radosnu vijest: *Ne bojte se! Ja sam s vama!*

Sestrama Družbe i čitateljima Odjeka želimo sretan i blagoslovljen Uskrs!

Sestre iz Arbanasa, Zadar

Uskrsnu kako je rekao!

Isus je svojim učenicima rekao da će nakon muke i smrti treći dan uskrsnuti od mrtvih. I bijaše tako, uskrsnuo je! Krist, sada u svojoj slavi bdije nad životom svake od nas. Stoga je poruka uskrsnuća poruka pobjede dobra nad zlom, nada svakome grješniku da ga Bog ljubi i da mu je osigurao vječno spasenje. Po primjeru sv. Franje pozvane smo utjeloviti poruku uskrsnuća te donositi svjetlo tamo gdje je tama, ljubav tamo gdje je mržnja, radost gdje je tuga i Božji mir gdje je nemir.

Neka Uskrsli donese radost u svako srce i ispuni ljubavlju svaku dušu, neka učvrsti nadu u bolje sutra i dadne vjeru da Bog nikada ne napušta one za koje je život dao.

Sretan i blagoslovljen Uskrs žele vam

sestre s Lovreta

Što tražite živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu!
(Lk 24,5-6)

Drage sestre, Uskrs - uzvišeni spomen naše vjere bio zalog u životu naše zajednice. Učenici su vidjeli i povjerovali. I mi, živeći po vjeri, svaki dan svjedočimo Uskrsloga životom.

Od srca želimo sretan Uskrs!

Sestre iz Sigurate, Dubrovnik

Drage sestre, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina jedino-rođenca da za nas položi svoj život i uskrsnućem nam otvori vrata raja. Stoga, radujmo se i kličimo Bogu živomu što je pobijedio smrt i nas obdario vječnim životom!

Sretan i blagoslovljen Uskrs žele

sestre iz Trpnja

*Sretan vam Uskrs!
Dao božanski Spasitelj,
da uvijek slavite Uskrs u svojoj duši.
To znači: neka u vama pobjeđuje milost Duha Svetoga
nad vašom čuđi, naravi, osjećajima
i neka sveta volja Božja pobjeđuje nad vašom ljudskom voljom.*
(o. Ante Antić)

Drage sestre, vama i čitateljima Odjeka riječima dobrog o. Ante Antića, izražavamo svoju uskrsnu čestitku.

Vaše sestre iz Vrbanićeve, Zagreb

*Već ide dan, tvoj slavni dan
I s nova svud će cvasti cvijet,
Daj smjernu radost i nama
Obrativši nas na put svoj.*

Jačaj nas Kriste svakodnevno, da nosimo i darujemo radost drugima, da cio ti se klanja svijet pjevajući pjesmu *Aleluja!*

Sretan i blagoslovljen Uskrs!

Vaše sestre iz Knina

Drage sestre, neka nas vodi Božja riječ i neka nas zauvijek čuva u Njemu. Osjetimo ljubav koju nam je dao kad je pobijedio smrt.

Sretan i blagoslovljen Uskrs žele

vaše sestre iz Sinja

Grob je prazan! Aleluja!

Drage sestre, neka radost uskrsnog jutra prožme naš život i učini nas vjerodostojnim svjedocima pobjede Života nad smrću.

Sestrama i čitateljima Odjeka sretan i blagoslovljen Uskrs žele

vaše sestre iz Glagoljaške, Split

Zašto tražite Živoga među mrtvima?

On nije ovdje. Uskrsnuo je! (Lk 24,1-6)

Uskrsni u nama, Isuse, jer nas trebaš da ljudima svjedočimo o miru i ljubavi, da budemo nositeljice nade.

Drage sestre, sretan i blagoslovljen Uskrs žele vam

vaše sestre iz Imotskog

Znamo da si doistine uskrsnuo Božji sine.

Pobjedniče, Kralju divan, budi nama milostivan. Aleluja!

Sretan i radostan Uskrs sestrama i čitateljima Odjeka žele

sestre iz Darmstadta

Marijo, o reci što je, što ti oko vidjelo je?

Grob ja vidjeh Krista Boga, svijetlu slavu Uskrsloga!

Ufanje mi uskrslo je, Krist moj Gospod i sve moje!

Sretan Uskrs sestrama žele

sestre s Ksavera, Zagreb

Radujmo se jer je naš Gospodin pobijedio smrt!

Vrijeme u kojem živimo oduzima nam radost i vjeru u život. Smrt i tuga prevladavaju oko nas pogotovo u ratnom području našega Konga. Kristova smrt prihvaćena iz ljubavi postaje izvor smisla i uporište za življenje nade unatoč žalosti zbog tragičnih smrti nevinih. Neka nam slavlje svetkovine Uskrsa ojača radost i učvrsti vjeru u Život koji je jači od smrti.

Sretan Uskrs žele vam

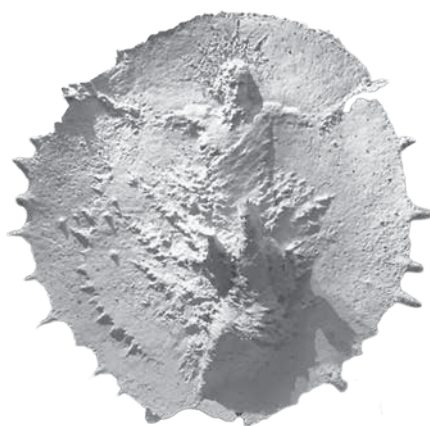
vaše sestre i odgajanje iz DR Konga i Ugande

Ako pak Krist nije uskrsnuo uzalud je doista propovijedanje naše, uzalud i vjera naša. (1 Kor 15,14)

Neka nam pokora korizmenog vremena bude nagrađena uskrsnom radošću.

Sretan i blagoslovljen Uskrs žele vam vaše

*Gabriela Mohoti i Valentina Sitaš, kandidatkinje
i s. Ivka Piplović, odgojiteljica kandidatkinja*

NAŠI POKOJNICI

S. M. Genoveva Milanović

*Naša je pak domovina na nebesima, odakle iščekujemo Spasitelja,
Gospodina našega Isusa Krista. (Fil 3,20)*

Okrijepljena svetim sakramentima, dana 13. veljače 2024. godine u Splitu, u 88. godini života i 64. godini redovništva blago je u Gospodinu usnula naša draga s. Genoveva Milanović.

Sprovod drage nam pokojnice bio je u četvrtak 15. veljače 2024. godine u 14.45 sati u Splitu na groblju Lovrinac. Sveta misa zadušnica slavila se nakon sprovoda u samostanskoj kapeli na Lovretu.

Oproštajni govor

U utorak 13. veljače, u rano poslijepodne s. Genoveva je zaspala vječnim snom. Usnula je tiho i blago, kako je i živjela. Zadnjih godina na njezinom se licu mogla opaziti bol koju je podnosila u šutnji. Njezin izraz koji ćemo pamtiti odražavao je strpljivost, istinu, ustrajnost i molitvu. Zadnje sate na ovome svijetu provela je tiho i s krunicom u ruci.

S. Genoveva, krsnim imenom Luca, rođena je 29. travnja 1936. godine u Glavicama kraj Sinja. Otac Ivan i majka Jela (rođ. Samardžić) živjeli su uzornim kršćanskim životom, zapisao je župnik u pismu preporuke za samostan. Poštenu rad, skromnost i pobožnost krasile su u ono vrijeme mnoge obitelji. Šest sestara i dva brata odrastali su uz molitvu i rad. Odstupanje od ovih vrijednosti nije bilo moguće. Takav čestit život iznjedrilo je veliki broj duhovnih zvanja iz kojih danas crpimo duhovnu jakost za preživljavanje vremena kada neki krajevi rijetko susreću časnu sestru na ulici. Njezina odluka i stupanje u kandidaturu Školskih sestara franjevnika na Lovretu sazrela je iz obiteljskog molitvenog života.

S. Genoveva stupa u kandidaturu 1958.godine, u novicijat 1960., a doživotne zavjete polaže na Lovretu 9. rujna 1966. godine. Pobožnost Gospi s vremenom je potpuno ispunila njezin unutarnji život. Ono što je molila, ulazilo je u ponašanje. Krunica je uvijek bila u ruci. S krunicom bi nas pozdravljala i blagoslivljala. U razgovoru nije koristila puno riječi. Dapače, sugovornik nije bio siguran sluša li, razmišlja ili moli u sebi. Molitva Gospi nije dozvoljavala glasne riječi, opiranje, nezadovoljstvo i mrmljanje. Umjesto toga, s. Genoveva je odlučila živjeti život posvećen Bogu u skrovitosti i malenosti. Franjevačka jednostavnost mogla se prepoznati u izražavanju, ali i u njezinom hodu, u djelu koje je ostavljala iza sebe.

Radni vijek provela je kao kuharica. Tri godine je bila kućna predstojnica u Odri kraj Zagreba, ali i tada je radila kao kuharica. Doživjela je težinu nekadašnjih velikih sjemeništa: Zadar, Makarska, Pazin. Danas je nevjerojatno zamisliti kuhanje za 50 ili 100 đaka, profesora, svećenika. Također i drugi samostani nisu zaostajali za tim brojem: Zagreb-Vrbanićeva, Zagreb-Odra, Zadar-Arbanasi, Omiš. Poslušala je 12 premještaja, a posljednji, 13. premještaj iz zadarske bolnice na Lovret uvjetovala je bolest.

Ono što se za s. Genovevu mora spomenuti je njezina ljubav prema poslu koji je obavljala, kao i prema onima za koje je kuhala. Kuhinja je nezaobilazan dio svakodnevnog života kojemu neki neće davati važnosti. Ona je bila jedna od onih kuharica koja je neprimjetno brinula da su obroci redoviti, da uvijek ima nešto toplo za one koji kasno dođu kući. Iz oskudnih namirnica činila bi obilne obroke. Znala bi kome su neka jela omiljena. Posljednje radne dane u kuhinji kod salezijanaca u Arbanasima provela je naslonjena na kuhinjsku radnu plohu. Već je jako teško hodala. Nije mogla izdržati dugo stajanje, pa je tako naslonjena obavljala sve radnje. Poznato nam je da je tajila svoju bol i nemoć, samo da bi što dulje ostala na radnom mjestu.

Ona je voljela svećenike i zanimala se za njihove dužnosti. U svojim molitvama pratila bi njihove živote. Oni kojima je kuhala mogu danas biti sigurni da će ih pratiti odozgor. U starosti je rado promatrala život na Trgu Gospe Loretske u Zadru kroz prozor svoje sobe. Cijeli je život provela u skromnosti, molitvi i tišini.

Ovim riječima opraštamo se od s. Genoveve vjerujući u susret kada ćemo joj se pridružiti. Ali znamo da ona živi s nama u sjećanjima. Ta sjećanja gradila je svojim životom. Iako je živjela tiho i neprimjetno, svjesni smo duboke poruke koju nam je ostavila. Gospodin nam je poslao na životni put točno one ljude koji su nam potrebni. Njezino preminuće uoči Čiste srijede samo je nastavak života provedenog u vjeri, nadi i ljubavi. Želimo joj čisto srce koje je tražila. Dobri i pravedni Bog vidio je sve. Za nas korizmeno vrijeme u kojem trebamo stvoriti mjesta za bližnjega tek počinje. Ona je već puno dalje. Približava se svjetlu koje vječno svijetli.

U ime Provincije Presvetog Srca Isusova obitelji s. Genoveve izražavam iskrenu sućut.

Pokoj vječni daruj joj Gospodine!

s. Lidija Bernardica Matijević, *provincijska predstojnica*

Sestre naše Družbe

S. M. Roza Kranjc, živjela 92 godine, u Družbi 63 godine,
preminula 3. siječnja 2024., Brezje

S. M. Guillermina Alvarenga Montes, živjela 49 godina, u Družbi 27 godina,
preminula 3. veljače 2024., Rosario

S. M. Genoveva Milanović, živjela 87 godina, u Družbi 63 godine,
preminula 13. veljače 2024., Split

Rodbina sestara

Nestor Burhagereza Muhasha, otac naše s. Emilienne, preminuo 24. prosinca
2023. godine

Jure Drmić, brat naše s. Matije, preminuo 5. siječnja 2024. godine

Stanko Bota, brat naše s. Tamare, preminuo 23. siječnja 2024. godine

Jure Maržić, brat naše s. Rite, preminuo 27. siječnja 2024. godine

Zahvale

Drage sestre!

Starozavjetni nas prorok uči da postoji vrijeme za sve: *vrijeme umiranja i vrijeme rađanja. Bog dao, Bog uzeo*. Neka je Njegovo ime navijek slavljeno. S ovim svetopisamskim riječima želimo vam prenijeti našu iskrenu obiteljsku zahvalnost za iskazanu sestrinsku podršku i pomoć u teškim trenucima rađanja za nebo našeg dragog oca Burhagereze Nestora Muhashe, koji nas je napustilo u noći 24. prosinca 2023. Što možemo reći ili napisati o gubitku drage osobe, kad je tuga još jako prisutna. Još uvijek se nisam u sebi pomirila i naviknula na činjenicu da naš dragi otac nije više fizički među nama, ali vjerujem da se poslije dugog razdoblja bolesti odmara u vječnosti kod Gospodina.

Napustio nas je u svojoj 84. godini života i iza sebe je ostavio brojnu obitelj, veliki broj djece, unučadi i praunučadi. Bogu zahvaljujemo za milost *lijepo smrti*, jer milosno je umrijet u noći božićnog bdijenja. Možemo reći da je Novorođeni Isus došao po njega. Mi smo slavili Božić na zemlji, a on u nebu. Na dan Božića slavili smo sprovodnu misu i pokop u dvorištu

naše kuće. Dva svećenika franjevca slavila su misno slavlje, a poslije nam se pridružio i župnik. Bili smo okruženi i ohrabreni prisutnošću naših sestara iz četiriju zajednica, braće i sestra iz franjevačke obitelji, rodbine i prijatelja.

Naš otac Burhagereza bio je odgovoran i poštovan čovjek, hrabar i zauzet za dobro i napredak obitelji. Odgajao nas je u odgovornosti, strpljenju i vrednovanju svakog posla. Bio je širokogrudan i velikodušan prema nama, ali i prema drugima. U odgoju je znao biti milosrdan i ljubazan, istovremeno ozbiljan i zahtjevan. Poticao nas je često na ljubav prema Bogu i življenje u zdravom strahu Božjem, postojanosti u vjeri, međusobnom poštovanju i slušanju. Zahvalna sam mu za sve učinjeno dobro.

Ovim putem zahvaljujem svima koji su nam, izbliza ili izdaleka, bili podrška. Preporučamo se u vaše molitve, i obećavamo vam naše. Hvala.

s. Emilienne Nankafu Burhagereza

Drage sestre!

Moj brat Jure Drmić, preminuo je u 83. godini života. Živio je životom našeg čovjeka ovih prostora. Veći dio života proveo je živeći i radeći sa svojom obitelji u Njemačkoj. Neobično je volio naš kraj, gdje ga je i zatekla smrt. Sprovod je bio lijep, za ovo vrijeme i sredinu. Zahvaljujem sestrama koje su došle na ispraćaj, kao i onima koje su imale namjeru doći, ali su bile objektivno spriječene.

Uz preporuke u molitve

zahvalna s. Matija Drmić

Dana 23. siječnja 2024. godine svidjelo se Gospodinu pozvati mog brata Stanka i nećaka s. Darije k sebi. Njegov nas je odlazak svih protresao i pozvao na budnost. I za svog zemaljskog hoda moj brat često nas je znao svojim postupcima i govorom iznenađivati, a živio je tiho i neprimjetno kako je i pošao u Očev dom.

Drage sestre, u svoje ime i u ime svoje obitelji zahvaljujem svakoj od vas koja je došla na ispraćaj našeg dragog Stanka, kao i onima koje su nam izrazile sućut pisanim putem. Bog vas obdario svojim blagoslovom. Vjerujem da je naš brat u zagrljaju Oca u kojeg je vjerovao i u koga se je uzdao.

Bila mu laka hrvatska gruda za koju se je zauzimao.

s. Tamara i s. Darija Bota

Drage sestre!

Čovjek snuje, ali Bog određuje. Dobri Bog uvijek providi da bude onako kako je najbolje. Od srca mu zahvaljujem na svemu. Izražavam veliku zahvalnost svakoj pojedinoj sestri, za pažnju, prisutnost, izraz kršćanske sućuti i blizinu u trenucima zemaljskog rastanaka od mog brata Jure. Posebno hvala mojoj redovničkoj zajednici u Arbanasima za blizinu, pomoć i riječi utjehe i ohrabrenja.

Gospodin Uskrsli neka ga uvede u svoje kraljevstvo mira.

Zahvalna s. Rita

PRILOZI

Nije dobro da je čovjek sam **Liječiti bolesne liječeći odnose**

Poruka pape Franje za 32. Svjetski dan bolesnika

... došli smo na svijet jer nas je netko prigrlilo, stvoreni smo za ljubav, pozvani smo na zajedništvo i bratstvo. Ta dimenzija našeg bića podupire nas posebno u vremenima bolesti i slabosti i prva je terapija koju svi zajedno moramo primjenjivati kako bismo liječili bolesti društva u kojem živimo.

„Nije dobro da čovjek bude sam“ (Post 2,18). Bog, koji je ljubav, od početka je stvorio čovjeka za zajedništvo, upisavši u njegovo biće dimenziju odnosâ. Tako smo u svom životu, oblikovanom na sliku Presvetoga Trojstva, pozvani na puno samoostvarenje u dinamici odnosâ, prijateljstva i međusobne ljubavi. Stvoreni smo da budemo zajedno, a ne sami. I upravo zato što je taj plan zajedništva tako duboko upisan u ljudsko srce, iskustvo napuštenosti i samoće nas užasava i pokazuje se bolnim, čak neljudskim. Ono postaje još teže u trenucima slabosti, nesigurnosti i neizvjesnosti, često uzrokovanih teškom bolešću.

Mislím, primjerice, na one koji su bili strašno usamljeni tijekom pandemije covid-19: pacijente koji nisu mogli primiti posjetitelje, ali i medicinske sestre i tehničare, liječnike i pomoćno osoblje, koji su svi bili preopterećeni poslom i u izolaciji na bolničkim odjelima. I naravno ne smijemo zaboraviti one koji su smrtni čas morali dočekati sami, pod paskom zdravstvenog osoblja, ali daleko od svojih obitelji.

Istodobno, s dubokom boli suosjećam s patnjom i samoćom onih koji su zbog rata i njegovih tragičnih posljedica ostali bez oslonca i pomoći: rat je najstrašnija od svih društvenih bolesti, a najveću cijenu plaćaju najslabiji.

No, treba naglasiti da se i u zemljama koje uživaju mir i blagostanje doba starosti i bolesti proživljava u samoći, a katkada i u napuštenosti. Ta je žalosna stvarnost ponajprije plod kulture individualizma, koja veliča ostvarivanje prihoda po svaku cijenu i njeguje mit o učinkovitosti, postajući ravnodušna, pa čak i nemilosrdna kad ljudi više nemaju snage držati korak. Postaje tad kultura odbacivanja u kojoj se „osobe... više ne doživljava kao primarnu vrijednost koju treba poštivati i čuvati je, posebno ako su siromašne ili s invaliditetom, ako „još nisu korisne“ – kao što su nerođeni ili „više nisu korisne“ – kao što su starije osobe“ (Enc. *Fratelli tutti*, 18). Ta se logika provlači, nažalost, i kroz određene političke odluke, u kojima se ne stavlja u središte dostojanstvo ljudske osobe i čovjekove potrebe i koje ne pogoduju uvijek strategijama i izdvajanju potrebnih sredstava kako bi se svakom čovjeku zajamčilo temeljno pravo na zdravlje i pristup lijekovima. Istodobno, napuštanje slabih i njihovu usamljenost pospješuje također svođenje skrbi isključivo na zdravstvene usluge,

a da one nisu mudro popraćene „terapeutskim savezom“ između liječnika, bolesnika i članova obitelji.

Vrijedi još jednom poslušati ove riječi iz Biblije: „Nije dobro da čovjek bude sam!“. Bog ih izgovara na početku stvaranja i tako nam otkriva duboki smisao svog nauma za ljudski rod, ali, u isti mah, i smrtnu ranu zadanu grijehom, koji se uvlači i stvara nepovjerenje, razdore, podjele, a time i izolaciju. On pogađa čovjeka u svim njegovim odnosima: s Bogom, sa samim sobom, s drugima, sa stvorenim svijetom. Takva izoliranost dovodi do toga da gubimo smisao našeg postojanja, oduzima nam radost ljubavi i daje nam iskusiti deprimirajući osjećaj usamljenosti u svim ključnim razdobljima života.

Braćo i sestre, prvi oblik skrbi koji nam je potreban u bolesti jest blizina puna suosjećanja i nježnosti. Brinuti se za bolesnu osobu, stoga, znači prije svega brinuti se za njezine odnose, sve odnose: s Bogom, s drugima – članovima obitelji, prijateljima, zdravstvenim djelatnicima – sa stvorenim svijetom, sa samim sobom. Je li to moguće? Da, moguće je i svi smo pozvani predano raditi na ostvarivanju toga. Pogledajmo sliku milosrdnog Samarijanca (usp. Lk 10,25-37), njegovu sposobnost da se zaustavi i iskaže blizinu, nježnost kojom vida rane brata koji trpi.

Imajmo na pameti ovu središnju istinu našega života: došli smo na svijet jer nas je netko prigrlilo, stvoreni smo za ljubav, pozvani smo na zajedništvo i bratstvo. Ta dimenzija našeg bića podupire nas posebno u vremenima bolesti i slabosti i prva je terapija koju svi zajedno moramo primjenjivati kako bismo liječili bolesti društva u kojem živimo.

Vama koji bolujete od neke privremene ili kronične bolesti poručujem: nemojte se sramiti svoje želje za blizinom i nježnošću! Nemojte je skrivati i nemojte nikada misliti da ste drugima na teret. Stanje bolesti potiče svakoga da zaustavi pretjerani tempo u koji smo uronjeni i ponovno pronađe samoga sebe.

U ovoj promjeni epohe u kojoj živimo, posebno smo mi kršćani pozvani usvojiti suosjećajni Isusov pogled. Brinimo se za one koji pate i koji su sami, možda čak i potisnuti na rub društva i odbačeni. Liječimo rane samoće i izolacije uzajamnom ljubavlju koju nam Krist Gospodin daje u molitvi, a posebno u Euharistiji. I tako se složno suprotstavimo kulturi individualizma, ravnodušnosti, odbacivanja i razvijamo kulturu nježnosti i suosjećanja.

Bolesni, slabi i siromašni su u središtu Crkve i moraju također biti u središtu naše ljudske pozornosti i naših pastoralnih nastojanja. Ne smijemo to zaboraviti! Povjerimo se Blaženoj Djevici Mariji, Zdravlju bolesnika, da nas zagovara i pomogne nam da budemo tvorci blizine i *bratskih odnosa*.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 10. siječnja 2024.

Posvećeni život – svjedočanstvo Kristova mira

Poruka prigodom Dana posvećenoga života 2024.

Bogu posvećene osobe redovito žive u bratskim ili sestrinskim zajednicama, kao što je i Krist cijeli svoj život dijelio svoju svakodnevnicu u zajedništvu s drugim ljudima. Najprije u Marijinoj i Josipovoj nazaretskoj obitelji, a potom u zajednici svojih učenika. Stoga je mjesno ili kućno bratstvo prvo mjesto u kojem Bogu posvećene osobe oživotvoruju mir koji Krist ostavlja i daje svojim učenicima (usp. Iv 14,27).

Poštovane redovnice, redovnici i laici posvećeni u svijetu, drage sestre i draga braćo u Kristu!

1. Kada je 1997. godine papa Ivan Pavao II. uveo slavlje Dana posvećenoga života, nije slučajno za to slavlje izabrao blagdan Prikazanja Gospodinova u Hramu. Promatrajući evanđeoski prizor u kojem Marija i Josip, četrdeset dana nakon Isusova rođenja, donose dijete Isusa u Hram „da ga prikažu Gospodinu“ (Lk 2,22), u svojoj poruci za prvi Dan posvećenoga života napisao je sveti Papa, među ostalim, i ove riječi: „Prikazanje Isusovo u Hramu na taj način predstavlja rječitu sliku potpunog darivanja vlastitog života za sve one koji su pozvani životom u Crkvi i svijetu, putem evanđeoskih savjeta, oslikavati ‘karakteristične crte Isusa – djevičanskog, siromašnog i poslušnog‘ (Vita consecrata, br. 1). Drugim riječima, u životu osoba koje su se posvetile Bogu zavjetima evanđeoske poslušnosti, siromaštva i čistoće treba biti prepoznatljiv onaj oblik života koji je živio sam Isus Krist, Sin Božji.

2. Kristov zemaljski život započeo je začecem po Duhu Svetom u krilu Djevice Marije, a ona ga je pokazala svijetu svetim porodom u betlehenskoj štalici. Navodimo taj svima poznati podatak jer ove godine želimo istaknuti da blagdan Prikazanja Gospodinova u Hramu ima svoj izvor u Spasiteljevu rođenju, koje je anđeo Gospodnji javio pastirima, a onda mu se pridružila „silna nebeska vojska hvaleći Boga i govoreći: ‘Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!’“ (Lk 2,13–14). Bila je to ne samo prva nego i trajna božićna poruka koja objavljuje kako je slava Boga, koji prebiva u visinama, neodvojivo povezana s mirom među ljudima na zemlji.

3. Prisjetimo li se da u biblijsko-teološkom poimanju izraz „Slava Božja“ označava vidljivo očitovanje Božje prisutnosti među ljudima, onda je jasan zaključak da se u Kristu objavio Bog koji u naše međusobne odnose donosi mir. Tako je bilo na dan Kristova rođenja, kada je nebeska vojska pjevala: „Slava Bogu na visini“. Tako je bilo i na dan njegova uskrsnuća, kad je sam umrli i uskrsli Krist svoje učenike pozdravio dvaput izgovorenim riječima: „Mir vama!“ (Iv 19,20.21) Tako trebaju živjeti Kristovi vjernici, kako nas lijepo potiče apostol Pavao riječima: „Radujte se, usavršujte se, tješite se, složni budite, mir njegujte i Bog ljubavi i mira bit će s vama.“ (2 Kor 13,11) I na dan Prikazanja Gospodinova u Hramu govori se o miru (usp. Lk 2,29), i to kao daru koji, primajući u naručje dijete Isusa, prima pravedni i bogobojazni starac Šimun koji je čitav život iščekivao utjehu svoga naroda. Sada on s ovoga svijeta može otići u miru, jer je u Kristu vidio spasenje koje je Bog pripremio pred licem svih naroda na zemlji. A proročica Ana, koja je čitav život u Hramu služila Bogu u postu i molitvi, sada je svima mogla govoriti o djetetu čije je rođenje svijetu navijestilo mir.

4. No u biblijskim porukama mira nipošto se ne zaboravlja stvarnost nemira, nesklada i rata. Isti starac Šimun obraća se Isusovoj majci riječima koje joj probijaju srce, jer će njezin sin biti znak osporavan, a to neizbježno sa sobom donosi otpore, sukobe i podjele. I sam Isus jednom je rekao svojim učenicima: „Mislite li da sam došao mir dati na zemlji? Nipošto, kažem vam, nego razdjeljenje. Ta bit će odsada petorica u jednoj kući razdijeljena: razdijelit će se trojica protiv dvojice i dvojica protiv trojice, otac protiv sina i sin protiv oca, mati protiv kćeri i kći protiv matere, svekrva protiv snahe i snaha protiv svekrve.“ (Lk 12,51–53) Te riječi zvuče kao da su u suprotnosti s brojnim i snažnim biblijskim porukama mira, ali one nam zapravo osvjetljaju to da mir koji Krist daje nije nikakvo nametnuto stanje, poput onoga ‘mira’ kada onaj tko je jači drži u podložnosti slabijega ili kada se radi ‘mira u kući’ žive neiskreni odnosi i prikrivaju razni oblici kućnoga nasilja, koji su gori od otvorenih sukoba i podjela. Mir koji Krist daje nije prisiljavanje na pokornost ni ušutkivanje drukčijih glasova, nego očitovanje slave Božje, to jest iskustvo njegove prisutnosti među ljudima i izvor istinske radosti. Zato su i Kristove riječi da u naše kuće donosi razdijeljenost sastavni dio evanđelja. I one su radosna vijest, jer ako ta razdijeljenost dolazi s njime, onda je riječ o procesu u kojem je on prisutan i koji konačno sve ukućane dovodi do spoznaje da pravi i trajni mir nije rezultat naših ljudskih kompromisa, nego plod našega izmirenja s Bogom (usp. Ef 2,16).

5. Taj Božji mir mogu snažno posvjedočiti Bogu posvećene osobe koje pripadaju svekolikim crkvenim ustanovama posvećenoga života. Uz one spomenute „karakteristične crte Isusa – djevičanskog, siromašnog i poslušnog“ (*Vita consecrata*, br. 1), Bogu posvećene osobe redovito žive u bratskim ili sestričkim zajednicama, kao što je i Krist cijeli svoj život dijelio svoju svakodnevnicu u zajedništvu s drugim ljudima. Najprije u Marijinoj i Josipovoj nazaretskoj obitelji, a potom u zajednici svojih učenika. Stoga je mjesno ili kućno bratstvo prvo mjesto u kojem Bogu posvećene osobe oživotvoruju mir koji Krist ostavlja i daje svojim učenicima (usp. Iv 14,27). U tom ambijentu nadalje osjećaju i kušaju Božji mir i svi gosti, putnici i namjernici koji od davnina doživljavaju samostane i druge redovničke kuće kao oaze mira, duhovnosti i gostoprinstva. Odatle se Kristov mir kao miomiris širi i na sva polja raznih djelatnosti koje Bogu posvećene osobe obavljaju u nesebičnom služenju svim ljudima.

6. U Sažetom izvješću prvoga zasjedanja (4. – 29. listopada 2023.) Biskupske sinode o sinodalnosti koja je započela 2021. godine, a završetak joj je predviđen ove, 2024. godine, jedna cjelina nosi naslov *Posvećeni život, laička društva i pokreti: karizmatičan znak*. Među ostalim, tu se nalazi i ova znakovita tvrdnja: „Ne jednom je posvećeni život bio prvi koji je uočio promjene u povijesti i shvatio pozive Duha: i danas Crkva treba njegovo proroštvo.“ (*Relazione-di-sintesi.pdf*; synod.va) Svi znamo da se u povijesti neprestano događaju promjene, ali nije ih lako uvijek pravilno uočiti i shvatiti pozive Duha koji nas u danom trenutku nadahnjuje i potiče na prikladno djelovanje. To je dar koji se doista na razne načine manifestirao u osnivanju i djelovanju mnogih ustanova posvećenoga života. Dosta je spomenuti vremena kada u mnogim narodima i zemljama društvo nije uočavalo ili nije znalo odgovoriti na potrebe mnoštva siromašnih, bolesnih i odbačenih ljudi, ali je Duh u Crkvi poticao mnoge muškarce i žene na osnivanje različitih ustanova posvećenoga života u kojima je posvećenost Bogu nalazila svoj najizvršniji izraz u djelima ljubavi prema bližnjemu. Golem je broj bolnica, sirotišta, javnih kuhinja, prihvatilišta za beskućnike, osnovnih i visokih škola, pastoralnih i duhovnih centara koje su osnovale, vodile i još uvijek vode zajednice različitih crkvenih redova i ustanova posvećenoga života. I ono što je važno naglasiti jest to

da su to mjesta koja su bez ikakve isključivosti otvorena svim ljudima u potrebi. U mnogim krajevima, pogotovo onim u kojima vladaju razni sukobi, često su takve crkvene ustanove jedina mjesta gdje se mirno i bez straha susreću ljudi različitih i međusobno sukobljenih naroda, kao i različitih jezika, kultura i raznih drugih pripadnosti.

7. Smatramo da u ovo, naše vrijeme, opterećeno ratovima, nesuglasicama i nemirima među mnogim ljudima, skupinama i narodima, osobe i zajednice posvećenoga života mogu u Crkvi i u svijetu iznova navijestiti proroštvo Božjega mira, pokazujući na primjeru vlastitoga života i djelovanja kako je taj mir ostvariv, dobar i lijep. Stoga smo ovom prigodom osjetili potrebu da, jednako kao i na Božić, i na Dan posvećenoga života, koji slavimo na blagdan Gospodinova prikazanja u Hramu, snažnije zazvoni poruka da je naš nebeski Otac Bog mira i da smo svi pozvani primiti i zajedno živjeti mir koji nam se po Duhu Svetom daje u Isusu Kristu, Božjem Sinu.

Neka nam Marija i Josip, koji su donijeli dijete Isusa u Hram da ga prikažu Gospodinu, starac Šimun, koji ga je primio na ruke, i proročica Ana, koja je zanosno hvalila Boga govoreći svima o tom djetetu, budu primjer kako ćemo i mi primiti i svjedočiti Krista, koji je došao i navijestio mir *i onima blizu i onima daleko* (usp. Ef 2,17).

S tim mislima i poticajima želimo vam miran i blagoslovljen Dan posvećenoga života 2024. godine.

Zagreb, 27. siječnja 2024.

Uime Vijeća HBK
za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života,
mons. Zdenko Križić, predsjednik

Uime HRK,
s. Lidija Bernardica Matijević SSFCR, predsjednica

Izdaje:
Provincijalat
Provincije Presvetoga Srca Isusova
školskih sestara franjevačka Krista Kralja
21000 Split, Lovretska 9
Tel.: 021/ 319-805
Faks: 021/ 319-358

E-mail:
skolske-sestre-franjevke@st.ht.hr

web:
skolske-sestre-franjevke.hr

Odgovara:
s. Lidija Bernardica Matijević

Uredništvo:
s. Marina Fuštar
s. Natanaela Radinović
s. Mirjana Puljiz

Naslovnica:
s. Karolina Bašić

Oblikovanje:
Silvio Družević

Tisak:
Jafra-print d.o.o.

